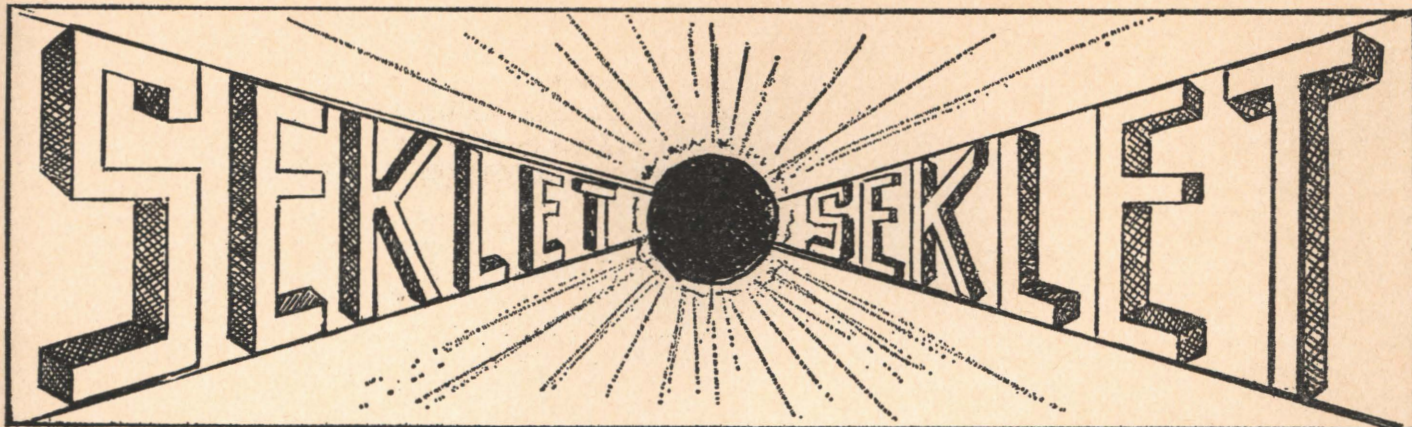

Nr 1 Årgång 16 1969

Lösnummer 2:50 inkl. moms.

Sömnlöshet – Ditt problem?

Den omständigheten att vi förblandar vila med sömn kommer oss att anse sömnlöshet som någonting ont. Vi går till sängs för att sova och om sömnen inte kommer genast, börjar vi bli oroliga och vända oss samt försöker med alla möjliga kända medel tvinga oss att sova. På det sättet åstadkommer vi aldrig vad vi önskar, ty det står i direkt strid mot sömnens natur. För att sömnen skall vara vederkvickande förutsätter den ett fullständigt slaknande av kropp och själ och det vinnes inte genom bemödande. Naturlig sömn är blott och bart ett uppgivande av viljan, som för många faller sig så svårt. Vägen dit är så enkel "att vandraren, om än så enfaldig, ej behöver misstaga sig på den", men trots dess enkelhet gör han det ofta — ibland kanhända just på grund av dess enkelhet.

Naaman, den syriske hövitsmannen, gick till den israelitiska profeten Elisa för att bli botad för sin spetelska. Som han var en stor man i sin herres ögon väntade han att bli behandlad med särskild högtidlighet. Döm om hans överraskning och harm då han blev tillsagd att gå och två sig i Jordanfloden!

Först gick Naaman sin väg i vrede. Det där rådet motsvarade föga hans föreställningar om vad som erfordrades för att bota honom. Om det var nödvändigt att han badade i en flod, varför just i Jordan? "Äro icke strömmarna Abana och Parpar vid Damaskus bättre än alla vatten i Israel?" Varför icke två sig i dem för att bli ren? Och han vände om och gick i vrede sin väg.

Men hans tjänare gick fram till honom och talade till honom och sade: "Om profeten hade förelagt dig något svårt, skulle du då icke ha gjort det? Huru mycket mera då han endast sagt till dig: två dig, så varder du ren!" Och Naaman gav efter och vart ren.

Denna berättelse är som en spegelbild av vårt eget sätt att skicka oss. Vi föraktar det läkemedel som synes enkelt och är förvissade om att om det varit någonting mer storartat, skulle det varit lättare för oss att begagna det. Vi är obenägna att godkänna enkla och naturliga förklaringar på våra svårigheter. Så känner vi det

emedan vi har så höga tankar om oss själva. Vi glömmar, att vad störst är, är ofta enklast och om de naturliga tingen är oss för svåra att göra, är det för att vi saknar den sanna storhet som ser och drages till det enkla och omedelbara.

Om människan bättre förstod sitt liv, skulle hon upphöra att anse någonting som "en händelse" utan orsak. Hon skulle känna, att ingenting händer henne, som inte har betydelse för henne i förhållande till hennes andel i världssalltets plan. Hon skulle förstå, att en så enkel sak som om hon strax somnar eller inte, sedan hon gått till vila, eller om hon märker, att "sömn övergivit hennes ögon och slummer hennes ögonlock", kan det vara en erfarenhet av stor vikt för henne.

Allt som sker i livet är underkastat en lag och likväl fullgöres många av kroppens viktigaste funktioner utan något medvetande om deras relation till och beroende av varandra: som till exempel andhämtningens av blodomloppet, vilket i sin ordning beror av hjärtats rörelser, dessa åter av matsmältningen, denna av födan o.s.v. Detsamma gäller alla former av själens verksamhet och måste även gälla andens, när samma lag genomlöper hela livet. Sömnlösheten måste helt säkert ha någon orsak och någon betydelse, annars existerade den inte.

När någonting "råkar i olag" för oss måste vi undersöka fallet och observera hur ett visst sinnes- eller kroppstillstånd förhåller sig till andra. Då om någonsin lär vi oss att skilja mellan orsak och verkan, lär oss hur misstag utmynnar i smärta och hur smärtan varnar för misstag samt hur de med nödvändighet följer varandra. Om inte den smärta vore, som följer kränkandet av någon naturlag, skulle människan framhärda i sitt ovisa handlingssätt till dess hon alldeles förstört sin fysiska varelse.

Det är smärtan då det lilla barnet bränt sin hand, som varnar det för att vidröra vad man säger det är "hett". Om elden inte vållade kroppslig smärta, skulle vi kunna bli förbrända av lågorna utan att söka undkomma. Den köld och avdomning, som åtföljer den afrikanska

sömnsjukan, kommer ofta patienterna att bränna av sig händer och fötter under bemödandet att bli varma. Det är möjligt, att om barnets födelse icke vore förbunden med smärta, skulle kvinnorna oavbrutet föda barn tills deras krafter var alldeles uttömda eller tills deras smätningar trampade ned varandra. Det är smärtan som underrättar oss om att tanden är skadad, så att till och med tandvärk kan vara en välsignelse.

Om vi vore kloka, skulle vi därför, i stället för att göra uppror mot smärtan, acceptera den som en indikator på att något är i olag, och vi skulle lugnt ta emot sömnlösheten som tecken till någonting som behöver rättas eller också som ett tillfälle till lugnt begrundande och eftertanke.

Då vi upptäckt vad som är i olag och gör vårt bästa för att rätta det, dras inte allenast uppmärksamheten från smärtan till botemedlet utan bemödandet att lindra smärtan minskar lidandets styrka.

Vi känner alla till sömnens välsignelse, men det är svårt att övertyga den av sömnlöshet lidande, att sömnlösheten kan ha någon nytta med sig.

Sömnlösheten har alltid någon orsak och om vi verkligen önskar att bli botade för den, är det bättre att uppsöka orsaken än att knota över själva sömnlösheten. Det är inte nog att veta vad som är på tok, vi måste ta reda på varför det är på tok. Att utreda orsaken till ett förhållande gör saken enklare. Det klargör för oss i viss mån den väg vi måste följa. Om orsaken kan avlägsnas, bör vi sätta in hela vår energi på att avlägsna den. För att omskriva en filosofis yttrande: vi skall inte göra oss beroende av omständigheterna utan snarare göra dem beroende av oss. Men om saken är av det slag, att den ligger utom vår kontroll, stå oss två utvägar öppna: den första är att foga oss efter den och anpassa oss till den, den andra att söka uttänka något sätt att kontrollera den.

En liten barnberättelse kan förtydliga detta:

Det var en gång en ekorre, som inte tyckte om sitt hem utan klandrade och kritiserade allt som fanns där. Ekorrens pappa hade långa gråa

Profetia

Sen gråaste forntid ha människorna sysslat med tydandet och användandet av förutsägelsernas gåta och gåva. Man hade i den klassiska forntiden särskilda sovtempel, där man insövdes genom narkotiska ångor och där man efter uppvaknandet fick sina drömmar från sömnstadiet uttydda. Och det var ju framför allt framtiden man ville ha tydd genom oraklen. Beryktat framför allt var oraklet i Delphi.

I offerttemplen sysslade offerpräster med att ur tecken i djurens inälvor tyda framtiden m. m. Vi finna dessa offerpräster i Fritiofs saga, där Tegnér kallar dem "präster med offerkniv, bleka månskensfurstar". — Vi finna dem i det gamla Rom, som augurer, som gjorde sitt yrke under medvetande om att det var humbug, varför de logo åt varandras hantering.

I drömmen var det framför allt, som man sökte finna framtidsgåtorna blinka. Redan hos Homer, några hundra år före Kristus bedömas drömmarnas natur och värde såsom av två slag, det ena slaget "talat bedärande ord och villar med falska förhoppningar", det andra slaget "bebådar sanning för den bland dödliga människor, som ser den".

I Bibeln finna vi drömmar, som ha betydelse, både i det gamla och det nya Testamentet. — Bland de nordiska folken hade man "Sierskan", som var både spåkunnig och tydde drömmar. Klärvoajansen har funnits både i dröm och i vaket tillstånd.

När på 1700-talet "upplysningen" kom i världen genom en engelsk filosofi och dess mera utpräglade fortsättning i den franska encyclopedien och det över hela Europa utbredda fritänkeriet, då skulle allt, som var mystiskt och som inte kunde förklaras genom den direkt materiellt framträdande världen, förklaras som obefintligt. Denna de blindas förklaring av världen och själen blev fast rotad och övergick till olika former under både följande och efterföljande sekler och denna vishet kallas i vårt sekel för "Vetande". Man gör sig själv till fånge och så säger man: "Att jag sitter i detta rum, det vet jag, men om det finns någonting utanför detta rum, det vet jag inte — alltså finns det inte." För dessa herrar och damer, t. ex. Ingemar Hedenius, finns endast

polisonger och var följaktligen mycket vis. Han sade till ekorren: "Kära barn, om du inte tycker om ditt hem, så finns det tre förståndiga saker att välja mellan:

Lämna det eller förändra det eller försök att finna dig i det. Vilketdera som helst skall hjälpa dig i ditt bekymmer".

Men den lilla ekorren svarade: "Jag vill visst inte göra någotdera av dessa tre saker. Jag sitter då hellre på en trädgren och smågrälar."

"Jaså", sade ekorrpappan, "då råder jag dig till att du, när du får lust att gräla, går ut på en gren och grälar på någon som du inte känner".

Den lilla ekorren rodnade så häftigt att han blev alldeles röd och än i dag ser man röda ekorrar bete sig just på det sättet.

(Forts. i nästa nr.)

"Vetande", d. v. s. vad de tro sig veta, men "tror" finns inte som något värde, all tro är inbillning, även deras egentro. Och eftersom allt vårt vetande måste vila på en förutsättning av tro, så vet denna falang — ingenting.

En sak som varit besvärlig för detta "vetande" är bl. a. sanndrömmarna. Ja, den är besvärlig för alla, men inte så särdeles för oss, som nöja oss med att det finns saker, som vi inte kan förklara enligt våra yttre sinnens och ur vår tredimensionella värld och som alltså ligger utom vår egentliga livssfär, men som ändå finns och som även har ett visst samband med vårt väsende.

Från det där vetandets håll har skrivits en del mot möjligheten att se in i framtiden och då blir det av vikt att kunna bortförklara denna verklighet. Jag har tre böcker, som gör sådana försök. Detta sker genom utväljande av ett par exempel av ett stort antal och så genom sofistisk och förvrängningar söka få bort det mystiska. — Men de ha lyckats mycket illa.

Återstår dock ett ännu svårare problem. De stora förutsägelserna, *profetiorna*. Hur skall man bli fri detta vittnesbörd om ett högre vetande än vad de smålärda tro vara det enda, det inomvärldsliga i de tre dimensionerna? Det lyckas ju inte alls. Vi ha de förnämsta profetiorna i Bibeln. Alltså gäller det att fullständigt på alla områden utklassa Bibeln, så följer sedan tron på profetiorna med som en vinst på köpet.

Även det Gamla Testamentets profetior ha alldeles tydligt gett blickar in i framtiden. Tidningen "Världsförnyelsen" har sysslat därmed. Jag vill inte säga, att alla Lindkvists tolkningar hålla streck, men i det hela sett, så ha de fasta grunder i det som skett. — Både judars och hedningars väntan på Messias var väl en sak, som gått i fullbordan som en bekräftelse på Gamla Testamentets grundåskådning som en verklig framtidssyn.

Men det Nya Testamentets förutsägelser, de äro ej många och detaljerade, ha dels fullbordats, dels håller de på att fullbordas. Jag skall här bara nämna tvenne. Den ena är Jesu förutsägelse om Jerusalems förstörelse, den andra om förutsägelsen, att "evangelium om riket skall komma att predikas för alla folk",

Vad förutsägelsen om Jerusalems förstörelse beträffas, så har det varit en svår nöt att knäcka även för materialistiskt förvillade teologer. Linderholm liksom en del andra teologer använder sig av följande metod för att få bort Jesu förutsägelse om Jerusalems förstörelse. Det är i Matteus evangelium kap. 24, som förutsägelsen är återgiven. På grund därav dras följande slutsats: Matteus evangelium måste vara skrivet efter år 70, då Jerusalem förstördes, eftersom detta evangelium berättar om saken. Alltså förutsättes, att en förutsägelse kan inte förekomma. På den förutsättningen anser man sig kunna bryta sönder det historiska vittnesbördet som för övrigt av konstruktionsteologerna och d:o historikerna behandlas efter godtycke, allt under vetenskapens skydd. Gent emot förnekandet av förutseende har jag anfört långt fler och lika tydliga vittnesbörd från andra håll, särskilt förutseenden av det första och även av det andra världskriget.

Ja, förutseendet är för oss den största psykologiska gåtan. Men den har sin stora betydelse för vår uppfattning av tillvaron. Den ger oss också något att tänka på med avseende på vår egen tid. I Matt. 25 har Jesus beskrivit denna liksom han föruttecknade Jerusalems förstörelse och tecknen för denna. Men det är ganska tyst på den profetiska fronten. Det finns ej många, som törs tala ut, varken för sig själva eller för andra i vilken tid vi stå, var vi befinna oss i den s. k. utvecklingen.

Vi ha en intuitiv profetia och en vetenskaplig. I vår tid vill den stora allmänheten inte ens lyssna till den vetenskapliga; men framtiden kommer som den skall komma, mer än vi tro eller förneka. Framtiden kommer ur nutiden. Då må vi väl var och en något kunna profetera.

V. Vallberg

Levnadsminnen

En man hade lämnat mig sina *nödskrivna* "Levnadsminnen" att läsa. Det var levnadsminnen från en man, som alltifrån födelsen kastats i livets olika stadier mellan höjder och djup, rikedom och förluster, arbete och sjukdom, företag och nederlag, planer och oförnuft, äktenskap och skilsmässor, vänskap och besvikelser. På hans årsdag (kanske 60 år) lämnade jag honom följande försök till fattning av vad vi kalla "ödet":

Vad är vårt liv? En gåta underbar:

När det var bäst, då var det ofta sämst, när det var sämst, då var det ofta bäst, när jag var rik, jag ofta fattig var, när jag var fattig, var jag ofta rik, när jag var stark, då var jag ofta svag, när jag var svag, då var jag ofta stark — Jag därför gåtan olöst lämna må!
Men en gång skall den nog sin tydning få, och jag skall vägens under klart förstå.
Vid smärtans kalk, en gång till botten tömd, vi se vår vedermöda redan glömd, ty glädjens guld låg gömt i smärtans skrin, och bitter dryck förbytts i ädelt vin.

V. V.

Ett av de mest fascinerande medier som verkat i vår tid var

INDRIDI INRIDASSON

Om alla fenomen som kom genom detta medium har professorn vid Islands universitet Haraldur Nielsson skrivit i sin bok

KYRKAN OCH DEN PSYKISKA FORSKNINGEN

Kr. 4: 50

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Det enda verkliga är GUD.
Materien är av Anden.
Tid, rum, kraft, liv, form, färg och ljud
är mått för mänskoanden,
är skuggan blott av hans gestalt,
som var, som är, som bliver allt.

Gud skapar världen än i dag.
All början är ett under.
Liv är av liv. Naturens lag
är bunden vid sekunder
och lyder viljelös en fri,
en evig andes harmoni.

Det enda goda, tingens rot,
är GUD, allt däremellan,
allt ont, som står Guds rike mot,
är flödet, skilt från källan,
är väsenlöst — ont därför blott,
att det är ett förnekat gott.

Den enda smärta, enda nöd
är att sin källa mista,
att törsta liv och dricka död,
att helgjord sönderbrista,
att, född odödlig, sina ut
i det förgängligas minut.

Otro är havsvåg, tro är hamn,
bekännelse är styrka.
Där två och tre i Jesu namn
församlas är Guds kyrka.
Där Han, Guds Son, oss livet ger,
Där dödar ingen bokstav mer.

Vad tvistar du om mått och färg
uppå den stav dig stöder?
Vill du med tron förflytta berg
och dömer dina bröder?
Läs om Guds bud. I Kristi tro
är kärleken dess A och O.

Och säger du: "Vår jord är blott
ett sandkorn bland myriader."
Vad är väl stort, vad är väl smått
för alla väsens Fader?
För honom är den minste störst,
den förste sist, den siste först.

Treenighet! Med kropp och själ
och ande, odelbara,
har Gud dig skapat en och hel
att hans beläte vara.
Så enkelt tredelt speglar sig
urbildens enhet ock i dig.

Och så, fastän oändligt högt
utöver tankens sfärer,
är allt vad mänskoanden sökt
i Gudomens mystärer,
så enkelt som ett barn förstår,
så högt som himlen icke når.

Gå till Guds ord! Sök källans ljus!
Vi villas bort i skenet.
Sök livet i en värld av grus,
sök ej blott fenomenet!
Sök först Guds rike! Sök det så,
som barnet till sitt hem vill gå.

Demonstrationer

Ljuset återvänder till Norden. När det här läses är det snart sommar igen. Februari, Mars, April går snart. Majbrasorna har redan brunnit neder om tre månader och studenterna har hälsat våren med "Sköna maj välkommen", Glunten kan med allt skäl ha sjungit sitt: "Solen med lågande kyssar re'n väcker..." och demonstrationstågen har marscherat fram genom gatorna mot sitt mål. Allt som har vilat i sin vintersömn vaknar upp och brusar fram i ett crescendo. Allt vill leva, allt vill älska och sjunga sin jubelkantat till LIVET och LIVETS HERRE. Men får det leva? Mitt i allt detta går "Skapelsens Herre", den värsta parasiten i naturen, människan, och skruvar ner livslågan. Människan är Mordängeln, som vänder livet och glädjen ryggen för att bejaka siffrornas makt — siffrorna, som omtalar hur miljonerna växer i banker och i innehav av aktier. Att tillverka, prångla ut och smugla in gifter i landet ger goda vinster. Hon lurar bonden och trädgårdsmästaren att blanda in sådant i jorden som gör den sjuk. Det kallas konstgödning och skall ge större och rikare skördar — men sjuka grödor. Gårdarna skall bli mera lönsamma då. Bonden och trädgårdsmästaren levererar sin avkastning till folket i städerna. De äter därav, var ska de annars få mat? Och, får man förmoda, odlarna själva äter därav. Allas hälsa blir undergrävd. Man kan ju inte gärna få en god hälsa av att äta sjuk mat och man kan ju inte gärna få friska grödor från en sjuk jord, och inte friska jordar om de inte bli skötta efter naturens egen, under årtusenden utvecklade ordning. Och så sitter gubbarna i Rixdasset och beslutar om nya stora anslag till sjukhusbyggen, som de sedan försöker att få hitresta främlingar att beundra. Hurra, vad vi är bra! Det här bär åt Helvetet. Vill ni följa med.

De unga demonstrerar överallt i hela världen. Det är deras uppror mot en tingens ordning som de inte orkar med. Här i Sverige har de demonstrerat för bl. a. "Jetnam". Egentligen har väl detta varit en demonstration mot VALDET, mot KRIGET nu, då de äntligen får demonstrera. Det har ju varit tider då de unga skulle hålla käft. Nu, då den friheten vunnits, vad är naturligare att upprорот riktar sig mot detta, det mest djävulusiska som kom in i människors värld, att med alla de medel ett snille kan hitta på mörda varandra en gros. Det kallas KRIG. Krig har förekommit sedan långt bort i grå forntid. Ibland hör man talas om "vår upplysta tid". Gud, vilken upplysning! Himmelsk kan den knappast vara. Eller, har kanske även underjorden upphöjts till himmel. Ja, man kan fundera.

Men, så kommer eftertankens kranka blekhet. Vad tjänar det till? Vad tjänar det till att gå i led på några gator och bära standar med hastigt hopkomna slagord, kanske lite djärva ibland, men för det mesta rätt tolerabla. Vad tjänar det till att skräna, eller sjunga kampsånger, som dock sällan äro burna av den kampglädje som förut i tiden blivit hörda på våra gator? Att slå sönder fönster å ambassa-

der och främmande legationers hus och att få ta ett nappatag med polisen, där den senare tar hem spelet, är det värt mödan? Visst känns det skönt med lite spänning en stund och visst kan det ge tillfredsställelse för en liten tid. Men denna tillfredsställelse är högst personlig. *Det stora målet har man dock inte kommit ett steg närmare.* Bomberna faller fortfarande över onda och goda, jorden, vattnen och luften förgiftas lika obehindrat. Allt är som förut.

Nej, killar och brudar världen runt. Det behövs andra insatser i en tid då hunger, vattenbrist och förgiftningar av alla slag hotar. Det behövs något mer än demonstrationer. Anar ni vad era fäder och farfäder *offrat* för att arbetarna skulle få den standard de i dag har? Knappast! Jag skulle naturligtvis i detta sammanhang nämna *kvinnans* offergärning i sammanhanget. Det är bara så, att det är så svårt att hitta ord som täcker denna. Vad kunde männen göra under strejkarna, t. ex.? Bara strejka. Vad skulle kvinnan göra, om ock många gånger under bitter klagan, hon skulle hålla hemmet med de många barnen ihop.

Finns det en offervilja, en vilja att skapa sig en bättre värld hos vår ungdom? Då må den organisera ett icke väpnat uppror mot allt det som i vår tid river ner fienden till en framtid utan krig, svält, sjukdom och gifter. Det finns många arbetsområden för en villig kader. Slut er samman i grupper och bilda sedan ett fria människors förbund. Arbetet måste ju organiseras för att få effekt. Där må ni själva besluta vad som skall göras — och göra det. Få till stånd en kader som systematiskt bearbetar varenda medborgare i vårt land, ta reda på att varenda svensk verkligen vet vad som håller på att ske med vårt folk. Bara medvetandet om och erkännandet av detta kan föra saken ett stycke framåt. Att i ungdomsklubbar m. fl. ställen sitta och diskutera "politik" tjänar inte heller mycket till. Det skall inte bara diskuteras; det skall *handlas* också. Detta hindrar inte att man kan demonstrera ett litet slag då och då. De demonstrerandes antal förefaller mig vara alltför litet. Det blir ingen manifestation av kraft. Kanske är det så, att de som demonstrerar sällan eller aldrig äro med i några klubb-sammanhang.

Det var en demonstration i radio nyss. Jag är inte säker på om det var i kulturkvarten som detta skedde. Men det var en läkare som snackade om knark. Hans förnuftiga syn på problemet gjorde mig glad. Om jag uppfattade hans resonemang rätt, så gick det ut på orimligheten att staten försäljer och drar en hög vinst av försäljningen av alkoholhaltiga drycker. Han påvisade att alkoholen även med all rätt kan hänföras till narkotika. Dess verkningar äro lika förödande, om ock ibland inte lika snabbt påvisbara. Men ett problem är alkoholen — och har alltid varit det.

Har nykterhetsrörelsen tröttnat eller "tappat sugen" frågar jag. Här gavs en impuls till nya, friska tag. Arbetsbördan kommer inte att bli mindre än i nykterhetsrörelsens barndom.

Pendeln

Intresset för pendelforskningen i vårt land har starkt ökat under de senaste åren. Efterfrågan på litteratur i ämnet ökar. I väntan på en ny pendelbok, som är under utarbetande, vill SEKLET här ge en lättfattlig översikt i de första grunderna i pendling. Envar intresserad bör med ledning av dessa komma ett gott stycke på väg i pendlingens konst.

Historik

Trollringen och trollspöet är kända bland allehanda folk ända sedan forntiden. — Moses lyfte sin stav och den gjorde nedslag på det ställe, där vattenådern rann fram. Josef hade sin spåbägare (i en sådan fanns töcken och figurer med en viss betydelse, ringen visade till dessa och personens klärvoajans förhöjdes). Salomos magiska ring är bekant. De romerska och grekiska författarna ävensom kyrkofäderna nämner om slagrutan och ringen, som ansågs ge kunskap både om det förgångna och det tillkommande. Augustinus talar om vidskepelse och trollkonster, som människor utövade genom örhängen och fingerringar för att upptäcka förborgade ting. De slaviska folken kände till ringen, som kunde göra människor osynliga o. s. v. Den österländska sagan om Aladdins ring och lampa är allmänt känd. Odin kände slagrutan och ägde ringen Draupner, smidd av samma konstkunniga dvärg som smitt Tors hammare. Eddan känner till ringen som ger övernaturliga gåvor, och i Niebelungensagan spelar ringen en stor roll.

Vad som i forntiden ansågs som trolleri finner numera sin naturliga förklaring i förborgade och oförstådda naturkrafter. Därigenom har dessa visserligen ej blivit mindre underbara, men mindre fantasifulla. Hela naturen och vad därbakom finnes är för oss ett enda stort underverk, och ju vidare områden som öppnas för den mänskliga iakttagelsen, desto mäktigare blir undrens värld.

Numera heter trollstaven *slagruta* och trollringen *pendel*. Att förneka de fenomen, för vilka dessa ger uttryck, är numera inte möjligt för någon annan kategori än det mänskliga psyket än den arroganta okunnigheten, vilken stundom kallar sig vetenskap.

Pendelforskning började bedrivas redan i början på 1800-talet. Det var då *Reichenbach* som framträdde med sina teorier beträffande vad han kallade "odkraften", d. v. s. strålningens energi. I ett nytt skede inträdde dessa forskningar, då *Fr. Kallenberg* kort före världskriget började sina undersökningar med den "sideriska pendeln". Han var den förste i modern tid som började att systematiskt tolka företeelserna. Sedan dess har ett stort antal forskare sysselsatt sig därmed särskilt i Tyskland, men även i Frankrike. I dessa länder har förnekelsen alltmer mattats av, allteftersom kunskapen genom ett stort antal skrifter och genom föreningar blivit allmän.

Bland våra svenska bönder var konsten att könsbestämma ägg allmän. De använder sig då av en stålpendel, t. ex. en kraftig stoppnål. Och i Dagens Nyheter den 5. 1. -69 läser vi att Simrishamns stad anlitar en slagruteman då kommunalarbetare och maskiner går bet

på en uppgift. I det senaste fallet hade man i tre dagar grävt efter en ledning utan resultat. Slagrutemannen tillkallades och enbart med hjälp av en tumstock fann han ledningen. Artikeln slutar: "Något honorar får inte Månsson, men det vore ju ändå mycket billigare för staden om han hade varit fast anställd".

Man måste ju också betänka att dessa företeelser äger för många för den vardagliga erfarenheten anstötliga sidor, dels synes saken hemlighetsfull, dels synes den allt för enkel, den erfordrar ju ingen instrumentmakare, den anlitar inte vår tids tekniska underverk, dels är den inte ofelbar, dels är den ej tillgänglig för alla människor, dels är den mycket subjektiv, det finns ej ett enhetligt system som passar lika för alla.

Förutsättningar för pendelforskning

En förutsättning för pendling är *självkontroll*. Man måste kunna lösgöra sig från subjektivt tänkande. För människor, som ständigt kretsar omkring sitt eget beundrade jag, kan det vara en nyttig övning att koppla av detta centrum. Man måste vara objektiv. Nog för att det kan bli pendelutslag även med självklokhet och självvilja som centrum, men ringen svarar på personens egna önskningar. Därför har den också kallats önskering (Wünscheling). Pendeln måste behandlas på samma gång som en annan än en själv och på samma gång som en del av en själv. Han är en lydig tjänare. Vill man att han skall stå stilla, så gör han det, vill man att han skall ge ett visst utslag, så ger han det, nämligen om personen har gåvan. Men man kan också med förtroende ge tjänaren ett uppdrag att på egen hand utföra det utan mina anvisningar. Det är först då man lämnar honom detta förtroende, som han utför ärendet så långt som hans förmåga sträcker sig, men ej längre. Hemligheten med ringen kan vi väl snarast kalla vårt eget undermedvetande, eller vi kan kalla den vårt andra jags kompassnål, som bestämmes av vårt eget väsens magnetiska strömmar i förbindelse med andra ting. Således den skall ställas i förbindelse med vårt undermedvetande och inte med vårt dagsmedvetande.

En uttrycklig varning må dock lämnas, att ej missbruka pendeln för allehanda ändamål. Särskilt kan starkt sensitiva eller mediumistiska personer komma i ogynnsamma förbindelser, vilket kan efterföljas av olika patologiska tillstånd. Till dem som på förhand betraktar denna sak som vidskepelse, bör riktas den anmärkningen, att en sak som är grundad på realiteter kan aldrig i sig själv vara vidskepelse, *endast missbruket*. Det är bättre att detta förekomes genom måttfull och saklig (om också inte ofelbar) behandling, än att saken göres till en hemlig konst för penningförvärv och vidskepelse. — Av människokännedom och diagnos får vi dock aldrig för mycket.

Men allt kan missbrukas och allt kan skändas. Den ytliga nyfikenheten och flamsen bör varnas för att bränna fingrarna. Endast den som äger förmågan att kritiskt bedöma, må pröva. Sovra, förbättra och utvidga pionjärens försök! Man skall ej ge sig ut på för vidlyftiga marker, ej dra för vittgående slutsatser, Självkontroll, självbehärskning och kritik måste

paras med tilltro. Här är inget allvetande orakel, här är endast användning av naturkrafter och en sida av vårt eget väsens naturgåvor. — Ett enkelt verktyg, månganvändbart. Men betänk, att verktyget endast är en visare insatt i världens märkligaste maskineri, människan.

Den sideriska pendeln

Sedan gammalt har man använt en ring av guld eller ett lod av mässing vid pendling. Man kan dock använda andra metaller eller föremål, men då blir inte utslagen desamma som här skall redovisas. Formen av pendeln kan också växla, den ringformiga eller konen är de vanligast använda och andra former är ej att rekommendera. Ringen är känsligast, men konen kan i vissa fall vara att föredra, då det gäller att få fram formen på vissa pendelrörelser. Vigslingen t. ex. är mer än en symbol, den förändrar ringfingrets polarisation.

Man fäster pendeln i en tråd av ospunnet silke, ett hårstrå eller förslagsvis en tråd av 0,25 mm metrev. Man håller den mellan tummen och pekfingeret över det föremål som skall pendlas. Så småningom börjar den i de flesta fall att röra sig. Allteftersom man blir mer intränad blir rörelserna större, kraftigare och vidare. Men detta är en helt personlig sak. En del får våldsamt kraftiga utslag, andra mindre, måttfullare.

Som ovan antytts kan olika människor få olika utslag. De som här kommer att redovisas, kan kallas för *normalutslag* därför, att de flesta får dessa utslag. De som får avvikande figurer måste söka utläsa sitt eget system. Och, som sagt, om Ni har en annan pendel, t. ex. silver, blir utslagen i allmänhet inte heller desamma.

Sympati och antipati

De flesta människor som vill börja syssla med pendling vill gärna börja med något som är lätt. Det lättaste lär då vara att söka utröna förhållandet mellan något främmande och en själv. Det kan vara om en medicin är lämplig, en maträtt eller något liknande. Man placerar då det som skall pendlas på ett bord där det inte finns några andra föremål som ger strålning från sig. (Det gör allt). Man fattar pendeln så som förut är sagt med högra handen och sträcker fram vänstra handen c:a 20 cm från föremålet. Pendeln håller man mitt emellan. Om nu pendeln ger utslag från handen till det som pendlas är det ett tecken på sympati; man vill ha eller behöver det. Om pendeln gör en tvärrörelse, liksom om den ville skilja handen från föremålet, är det ett tecken på antipati, man vill inte ha det, eller behöver det inte. Vare sig resultatet blir det ena eller det andra, så är detta inte något bevis för att sympatin är konstant. Det kan hända att vid senare pendling resultatet blir motsatt det första. Detta är orsakat av att förhållandet, som gällde vid den först företagna pendlingen, inte längre gäller.

Tag t. ex. ett glas morotsaft. Ni pendlar och finner att organismen vill ha det. Ni dricker ur glaset och pendlar åter om ½ timme. Då blir resultatet, att morotsaft vill man inte alls ha. Nej nu har ni fått det ni ville och är mätt. Men pendla dagen därpå, eller senare på dagen så kanske det passar igen. Ni kanske pendlar ett läkemedel. Vill inte ha den. Organismen är mättad — medicinen kan just då inte göra någon nytta. Men efter en vecka är den mycket bra.

Man kan begå en del fel, om man inte förstår saken rätt. Pendlar man exempelvis mat eller medicin, och finner att man inte behöver den, så är detta inget bevis på att man aldrig skulle behöva den.

De fyra urtyperna

Detta förefaller vara Viktor Vallbergs grundläggande försök. Han fann ett rörelseschema hos pendeln som han så småningom systematiserade och uppställde så här. *Förutsättningen för dessa utslag är, att man sitter med ryggen mot norr.*

1. Svängning mellan väster och öster (tvärstreck): Detta utslag ger svavel. Detta är det lägsta svängningstalet. Bland färger ger det skalan nedom regnbågens svängningstal — det ultraröda. På människokroppen den nedre delen av buken och könsorganen. Inom musiken är det jazzens och popens tecken. Grova brottslingar och asociala individer få detta som grundutslag. Det är tecknet för materialism. Stjärnor bland boxare och andra lågt stående grenar av idrotten ha i allmänhet våglängder för detta primitiva verksamhetsområde, ren materialism.

2. Ringsvängning från höger till vänster (motsols). Koppar ger detta utslag, även det röda i alla nyanser. Solen och stjärnorna, liksom även solflätan i människokroppen, ger en 2:a. Det är tecknet för det spontana livet, instinktlivet, det sympatiska nervsystemet och drömlivet. Även för folkvisan. Det utesluter inte intelligens, särskilt kan det vara förenat med ett gott minne, men intressena ligger på det praktiska livets område. Föreningsmän i allmänhet och ytliga damer (som intresserar sig mest för dagens mode) får oftast detta utslag.

3. Ringsvängning från vänster till höger (medsols). Tecknet för guld, på färgskalan färgerna närmast över den röda: gult, grönt, blått. I människokroppen ger hjärtat detta. Inom mänsklighetens utvecklingsstadier är detta intelligensstypen. Detta hindrar inte att större intelligensgrad kan finnas inom typ 2 — inom sitt område. Tecknet nr 3 är i högsta grad övervägande hos de ledande krafterna på det intellektuella området inom den nyare tidens civilisation. Hos vetenskapsmän, särskilt bland humanister, bland lärare och präster är det till 90—95 % förhärskande. De förnämsta skalderna och musikerna samt idealister och tänkare finner man här.

4. Ringsvängning i magnetens plan; mellan norr och söder. Detta kallade V. V. för det andliga planet. Tecknet för silver. Planeten Mercurius har en 4:a. I färgskalan är det violett, ultraviolett och vitt. Det är uttryck för sanningens och ljusets rike.

Vid pendlingar över texter i Nya Testamentet finner man tecknet 4. Den klassiska musiken, de stora mästarnas dikter och målarnas verk höja sig i allmänhet till detta område. Linjen mellan norr och söder är också korsets tecken. I korsets möts tvärlinjerna 4 och 1. Pendla ett kors av guld, så ges först guldets tecken, därefter silvrets. Kors av det vita silveret ger endast 4. Ett kors tryckt på en bok eller en dödsruna ger tecknet. Rita själv ett kors på ett papper så skall ni få tecknet, ty korset besegrar allt. I korset mötas anden och köttet, himmelens kärlek och avgrundens hat — Kristus och Antikrist. Men på korset segrar Kristusanden. Korsets tecken är mänsklighetens andliga kompass.

Här är redogjort för de fyra huvudlinjerna

i pendelns rörelseschema. Nästan alltid följs det första tecknet av ett annat. Man kan få 1 och sedan 3, eller 4, eller något annat, t. ex. ett nedslag från högre till lägre tal. Inom ramen för denna avhandling skall också givas en del anvisningar å specialtecken, vilka ofta möter den pendlande.

Specialtecken

För att rätt kunna utläsa dessa bör man exempelvis ha tillgång till en kompass. Nedanstående gradtal är angivna i *nygrader*. Nollpunkten utgår från norr.

A. Utslag mellan 33° och 233°. Fosfor ger detta tecken. På människokroppen är det bröstets tecken. Det visar målmedvetenhet, envishet och människor med kraftiga talorgan. De som ger detta utslag är ofta deklamatorer, talare, sångare eller kompositörer. Vidare bergsbor och simmare — folk med djupandning. Detta är även månens tecken. Ofta kan en felbedömning ske vid fullmåne, då månens strålkraft är så stark att den övervinner det som skall pendlas.

B. Utslag mellan 166° och 366°. Järnets och matematikens tecken. Här finns människor med konstruktionsförmåga, affärsmän, beräknande människor. Inom musiken är det sinne för rytm och takt. Utvisar självbehärskning, men ofta brist på känsla och fantasi. Hos ingenjörer och matematiker finner man det i regel, likaså hos cirkusartister.

C. Utslag mellan 133° och 333°. Det dramatiska tecknet. Detta utslag ger i allmänhet skådespelare. Hos författare som sysslar med dramatik och i dramatiska dikter finner man det. I övrigt mera sällan.

D. Utslag mellan 66° och 266°. Utslag för tenn. Detta innesluter i sig C och A: dramatiskt framställningssätt samt djupandning. Detta träffar man inte heller så ofta på. Men det är det speciellt utmärkande tecknet för vältalaren med den djupa dramatiska stämman, t. ex. J. O. Wallin, om vilken det sägs: "En skald som få, en talare som ingen". Storslagna stämningar.

E. I samband med det större utslaget förekommer även mer eller mindre utpräglade biutslag. Även dessa ha givetvis sina orsaker och därmed även bestämda betydelse. Dessa biutslag består i mindre cirklar, halvcirklar, snurrningar eller vågrörelser. De är mer växlande och subjektiva än någon av de andra pendelrörelserna.

Dessa utslag betyder i allmänhet inverknings på känslan. De anger således till viss grad, hur känslobetonad en person är samt arten av känslorörelserna. De är även uttryck för fantasi, inspiration, klärvoyance, mediumskap. Man finner dem därför särskilt hos skaldar, musiker o. s. v. Är det vida svängande vågrörelser utmärker det författare och talare, som med känslan söker att gripa, fånga och omfatta en stor publik. Är rörelserna mycket oregelbundna, sönderbrytande de större utslagen utmärker de oberäkneliga, nyckfulla, virriga (ända till vansinne), fantastiska, oärliga människor.

Olika hjälpmedel

Det skulle här ha varit helt omöjligt att ge en uttömmande vägledning i pendelns vidsträckt användningsområde. Man kan t. ex. göra sig en blankett varå ritas en cirkel, vilken utmärks med 40 grader. Med hjälp av denna kan man göra en hel del bestämmningar: mäta en persons

Frithjof Hallman

PILGRIM TILL HELIOS

Författaren är känd för sina artiklar i Seklet. "Diktsamlingen behandlar människan och hennes själsläge på ett harmonierande sätt. ... Troende på människan och den i henne brinnande evighetslängtan efter ett högre liv filosoferar dikteren om den destruktiva makten i människan: om den demoniska oron ... Ständigt växer diktarens trängtan efter det rena och det äkta ... I dikterna tonar en lugn diktrytm där symbolerna ofta härstammar ur den antika mytologin och den klassiska litteraturens värld ... Han är en själsfrände till Pär Lagerkvist och Gunnar Ekelöf".

Helmi Eller i Eskilstuna-Kuriren

Kr 18:—

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Läkaren och kulturen

Det sägs att glorifieringen kring läkaren skall motarbetas och läkaren bör spela socialarbetarens roll. Men glorifieringen vore svår att motstå om verkliga läkaren förmår att läka, hela och hjälpa. Dessutom ha vi föreställningen att det är långt mellan "socialen" och sjukhuset.

Medan läkarens roll står under förändring händer det att en representant för läkaryrket håller ett briljant tal. Det är ett tal av professor Gunnar Björk vid Malmö Läkarförening. Talet har utgivits i bokform av Lundgrens Bokhandel, Malmö.

I ett inpass frågas talaren-läkaren varför man inte vill räkna läkaren som kulturarbetare. Pianostämmare m. fl. räknas tillhöra kulturarbetarnas skrå. Men i en förteckning över skrået, som utgivits av undervisningsdepartementet, finns inte läkarna med.

HR

intelligens och intuition, hans begåvning i olika ämnen, hans hälsotillstånd och en hel del annat. Man kan för pendlingen använda olika färgade pendlar för skiftande undersökningar. I detta fall måste vi hänvisa till den litteratur som finns. På svenska numera endast V. Vallbergs "Den eteriska strålningen" och "Intelligensmätningar och tidspejdlings", samt ett kapitel i hans bok "Människokunskap". På tyska, franska, italienska och engelska är bokfloran dock vida större.

Om någon i läsekretsen tror sig om att ha gjort några intressanta rön eller har synpunkter på ämnet, kan han meddela sig med SEKLET Redaktionen. Detta skulle även kunna utgöra stommen till en fortsatt artikel.

H. Blom

Ur Ida Lindbergs dagbok

Dagmar Vallberg-Jonson fortsätter i detta nr sitt gulliga återgivande av avsnitt ur sin morders dagbok. Red. som ju hade förmånen att vara i ständig kontakt med Viktor Vallberg, som egentligen är huvudfiguren, samt också hans hustru, som jag hade förmånen att träffa vid många tillfällen under tidens gång, har under läsningen av manus, erfårit en underlig känsla av vemod, ensamhet och tacksamhet att ha träffat dessa båda. Jag har inte kunnat undgå att bli berörd, då jag minns alla våra intressanta, givande samtal, hans aldrig sinande omtanke och intresse för mitt arbete och för min familj. Att nu överskåda hans livsverk och att här få uppleva början av denna långa levnadsdag, är, tycker jag, rent underbart.

I föregående nr. av Seklet skrev jag en artikel om min mor och citerade några stycken ur hennes dagbok. I detta nummer berättar dagboken vidare.

Fredagen den 9 dec. 1904. Mor och jag åkte till prästgården på Anna-kalas. Där voro nästan alla s. k. fruar och fröknar på Holmen. Jag var i salen när Viktor Vallberg kom och hälsade. Kyrkoherden är sjuk, därför hade de sänt bud efter honom. Vi läste en "roman", som lilla Greta i prästgården skrivit. Stackars barn, har hon också det gryet! Sedan föreslogs det musik. Jag hörde V. säga till farbror; "Ja, hon kan spela vilket stycke som helst". Så klevo vi fram till orgeln och han flötade en hel timme med outtröttlig iver. Sedan gjorde vi lekar t. o. m. den snart 60-åriga fröken Jons-son var med. Nu föreslog någon att vi skulle musicera. Vi drogo igenom hela vår repertoar tämligen samvetsgrant. Vi slutade med att spela en vaggvisa — då vi skrattade av hjärtans lust — medan applåderna dånade från åhö-rarna. Vad han såg god och rar ut, pastor Vallberg! Jag satt och tackade Gud över den lycka, jag kände. När vi skulle gå började han säga: "fröken har inte sett mina senaste foto-grafier" — men så blevo vi störda. Varför kunde jag inte säga att han skulle komma hit med flöjten någon afton! Så åsna man kan vara!!

Sönd. den 18 dec. I dag voro mor och jag i kyrkan. V. V. höll en storslagen predikan, texten var Joh. ev. 3:22—36. Johannes Döpa-rens vittnesbörd. I morgon reser visst V. Men jag hoppas på Guds hjälp. Han skall föra mig ur mörkret och göra allt klart. Prisat vare hans namn!

Månd. den 19 dec. Det var mörkt och mu-let på f. m. Vi trodde att V. V. hade rest. Jag satt med stickningen inne på kontoret hos pappa, så går det i farstun och kontraktsad-junkten kommer inklivandes i stora lappskor. Han hade åkt skidor. Jag stod en stund upp-efter kakelugnen. Han satte sig på soffan. Det blev tal om skolinspektören. Så bjöds han in i förmaket. Vi togo in kaffebrickan. Jag satt med stickningen på en stol vid fönstret. Han satt i ena "emman". Det blev tal om präst-familjer. Bl. a. berättade han om en orginell prost i Torpa i Dalsland, han hade som student varit predikobiträde hos honom. Jag stickade förtyvlat på min långa vita strumpa. Ibland när jag såg upp mötte jag hans blick, hans käcka strålände ögon. Han satt ganska länge och pratade. När han skulle säga farväl, såg han så oändligt "rar" ut, men kanske jag in-billade mig det. Vi skulle just till badhuset, Hilda hade värmt badvattnet. Då jag kommer utanför bron, stod han kvar och höll på att göra i ordning skidorna. Jag tog mina och sade att jag hade ett ärende till sågen. Jag kom att säga att min bror, Axel, skulle komma hem. Han sade då att han gärna skulle velat

stanna här under julen. Ja, vad vi skulle musi-cerat, tyckte jag. Så blev det tal om hem-längtan vid jularna. Det kände han till och tillade "medan man är så här ensam." Sedan blev det tal om diktning. Jag talade om att jag skrivit en historia. När jag vände hemåt igen, sade han: "Fröken skriver väl?" — "Ja, om jag får skicka den där historien till gransk-ning". Så rände jag iväg på mina skidor och han ropade efter mig: "God och trevlig jull!"

Den 29 dec. I dag skickade jag brev till V. med den där berättelsen "När stjärnan föll". O, vad det skall bli roligt höra vad han tycker! *Nyårsafton 1904.* Återigen har ett år för-runnit. Detta liv försvinner som en dröm. I dag ha vi varit hemma. Vi ha roat oss med lekar. Fjellstedt var utklädd och såg så anskrämlig ut att Klinga började skälla. Vi stöpte även bly. "Uttydarna" tycktes se en predikstol med en präst i min blyform.

Under påsken 1968 träffades vi tre systrar och läste då gemensamt ur mors dagbok. Vi tyckte oss förflyttade till en harmonisk miljö och till en lyckligare tid, då man kunde um-gås med sina medmänniskor utan stress och jäkt. Vi förundrade oss över den fina gemen-skap, som fanns mellan grannarna i den då för tiden tämligen isolerade kyrkbyn, Sorsele. När man hade bjudningar drack man inte bara sitt kaffe utan lekte, föreläste och musicerade, som f. ö. framgått av citat. Sommartid domi-nerade utflykter i skog och mark. Dessa barn-och ungdomsminnen levde kvar hos mor hela livet. När hennes barn och senare barnbarn samlades omkring henne, var hon den första att föreslå "nu tar vi en sällskapslek" eller före-slå en utflykt till någon naturskön plats.

Läsaren av dagboken frågar sig kanske var-för den förstockade ungarlen V. V. ännu efter två års bekantskap tiger med sina känslor för denna lilla skogsprinsessa. Orsakerna voro flera. Han hade ännu studieskulder. Det var ingen prästbrist vid denna tid. Han kunde och ville inte bilda familj förrän han fått en fast plats. Därtill var han förtegen om sina innersta känslor. Han var väl inte heller säker på att dessa voro besvarade. Han visste kanske att en och annan begett sig på giljarfärd till Östanå. Enligt lapsk sed hade bl. a. en böneman an-hållit om Idas hand för sin bror, en nomad-skollärare. Men Ida var sin barndomsdröm trogen: prästen med det mörka skägget. Så här skriver hon:

Till honom!

Visst inom kort
Du reser bort
Farväl I ljusa gånger
Då du oss glatt
Med flöjtens veka sånger!
Farväl, farväl!
Min bättre själ
Min ungdoms sista ljusning!

Sönd. den 8 jan. 1905. Jag delade som van-ligt ut posten. Döm om min överraskning, när jag redan då får ett digert brev från V. V. Det var ett allvarligt brev, vari han biktat sina strider och erfarenheter på det andliga om-rådet. Han sände med en vacker dikt: "Min sång". Han bad mig skicka dikten, jag talade om i julas.

Sönd. den 22 jan. Fick redan i dag svar på mitt brev till honom. Han bad mig skriva, innan han reser hit och sände flera dikter, som jag skulle få. Jag tror att den gode Gud hört min bön. Hur skall jag kunna tacka honom!

Sönd. den 5 febr. I dag återigen brev från V. V. Han kommer hit strax efter helgen. Jag kan knappt fatta att han kommer. Allt är som en dröm!

Torsdagen den 9 febr. 1905 (är i dagboken understruken med många streck).

Då kom V. V. samma tid som föregående dag. Han hade flöjten med. Vi drucko kaffe i salen. Vi sutto och tittade i Idun och i vår illustrerade familjebibel. Vi pratade om allt möjligt, till slut även om drömmar. Ibland blev det tyst. Jag såg så väl att han tänkte säga något men hade svårt att börja. Han satt blek och grubblande. Tiden gick, och han blev kvar på middag. Efteråt sutto vi i förmaket och drucko kaffe och togo ut en charad. Så blev det tal om att han borde gå. Men hur det var, stannade han ändå. Tystnad. Nu började han tala om att han sökt en tjänst som kapellpre-dikant i Risbäck, anex till Dorotea. Om jag får det, blir det bra ensamt där tillade han. Hur det nu var, kommo våra händer allt när-mare varandra, och nu talade han äntligen om, vad han tänkt och känt alltsedan han såg mig första gången i salen i prästgården. "Hon är mina drömmars ideal. Jag kunde inte fäst mig vid någon annan. Jag har varit så ensam. Nu får jag någon, som delar mina intressen. O, detta måste vara den största jordiska lyckan!"

Han talade om att han skrivit en dikt, Viter-folk, som han nu läste upp, där var jag prin-ssessan. Han hade icke vågat tro att hans kärlek var besvarad. Nu kom mor in och fick se oss som fästefolk. Viktor frågade henne, om hon hade något emot en förening mellan oss. Hon gav förstås sitt samtycke hon liksom far, när han kom hem. Oh, vad lycka! När han skulle gå följde jag honom ett stycke på vägen. Han skulle ut på en husförhørsresa följande dag. Jag bad honom kläda på sig ordentligt. "Ja," sade han, "förut har jag varit ganska oförsik-tig, men nu då jag har dig att leva för ska det bli annorlunda." Han tillade också: "När jag kommer upp på mitt rum, skall hela världen tyckas mig som förvandlad".

Onsdagen den 1 mars. Jag satt vid spisen och höll på att koka femkaffet. Då går det i kontorsdörren. Mor kommer in och säger: "Nu har Viktor kommit." Han tyckte att denna tid han varit på resor varit lång som flera år. Han hade med ett helt brev dikter, som han skrivit under *resan*.

Sönd. den 5 mars. Redan kl. 2 kom Viktor hit. Han hade fått brev från morbror Fredrik i Dorotea att Risbäck blivit hans verksamhets-fält. Han försökte behärska sin glädje, så att jag skulle få vara i ovisshet. Vi gjorde upp en brasa i förmaket och sutto sen i soffan och berättade sagor mest om "Risbäcksfolket" förstås och om hur de skulle ha det.

Fettisdagen hade vi planerat en utfärd till Abbmoberg. Viktor kom på f. m. och talade om att han blivit kallad på sjukbesök till Nor-

Välskrivning

Det kan vara både intressant och lärorikt att påminna sig hur fäderna hade det. Flytta vi oss tillbaka ett par hundra år, så komma vi till ett släkte, som visserligen allmänt kunde läsa, något nästan enastående för vårt folk, men skrivkonsten var ännu förbehållen några få. "Skolväsendet", som på den tiden representerades av husförhören, skötte väl om läsfärdigheten, men ej skrivfärdigheten. Det var i allmänhet endast prästen, som var skrivkunnig, där inte det fanns någon av de "högre" stånden, som var bosatt i området. Möjligen fanns där även någon krigsman, som kunde konsten. Man hade inte heller samma skrivstil, som vi ha nu. Det var samma skrivstil, som man haft i Tyskland ända in i detta århundrade. Denna stil är oklar och ful emot den skrivstil, som vi ha numera från början av 1800-talet. Böcker och handlingar från föregående tider äro därför svårlästa redan på grund av typen för skrivningen. Man finner ej heller ofta något, som vi från vår barndoms folkskola eller läroverk kalla välskrivning i de gamla handlingarna.

Vi tänka kanske inte heller på att i våra fäders tid, för bara tre släktled sedan, hade man inte heller samma sorts pennor, som i vår tid. För skrivning med bläck hade man *gåsennan*, för mera tillfällig skrivning hade

man blyertspennan eller griffeltavlan, som var det vanliga instrumentet i skolorna för både skrivning och räkning.

Gåsennan, som var vanlig ända till mitten av 1800-talet, var en utmärkt penna. Jag har själv provat den, då jag i min ungdom tjänstgjorde hos en gammal prost, som höll sig med gäss och därmed också med *gåsennor*. Med den nya skrivstilen och *gåsennan* kunde åstadkommas en mycket vacker, sirlig och prydlig skrift. Vissa personer voro särskilt utbildade såsom skönskrivare för att renskrivna offentliga handlingar. Skönskrift användes också av målare för inskrifter på möbler och gratulationer på högtidsdagar.

Vi leva i en ny tid med en annan livsrytm. "Välskrivning" i tidigare mening praktiseras ej mera. I småskolan läres textning i främsta rummet. Där kan ej bli fråga om förra tiders formationer. Vi ha inte heller lugn, ro och tid för skönhetssyner. För övrigt ha vi i det allmänna livet ett annat skrivsystem nämligen genom *skrivmaskinen*. Vilken stor och revolutionerande uppfinnning denna var tänka vi knappast på.

Hur skrivmaskinen blev uppfunnen

Prof. *Alfr. Wallace*, skrev till sekelskiftet ett betydelsefullt verk över förra århundradets uppfinningar, som han gav namnet "Underverkens Århundrade". Bland de underbara uppfinningar, som han där upptager till behandling, återfinner man även *skrivmaskinen*. Man kan undra varför inte skrivmaskinen blev upfunnen i nära anslutning till tryckmaskinen, d.v.s. boktryckerikonsten. Men den saken låg inte så nära som man kan tro. Det var ett matematiskt och mekaniskt problem av mycket invecklad art men kan på samma gång sägas vara ett Columbi ägg. Sen problemet en gång är löst, då tycker nog många, att det där kunde han likaväl ha gjort, men — han gjorde det inte och hade nog aldrig gjort det, om inte en annan hade gjort det. Så här lyder sagan i korthet.

I Sydtyrolen bodde en man vid namn Mitterhofer. Han förhörde en såg och drog sig fram genom livet med en skral inkomst av sågen. År 1822 tillväxte familjen med en son. När denne uppnådde åldern att han någon tid bevisade byskolan, fann skolläraren att han hade en särdeles begåvning och vände sig till fadern med tanken att sonen Peter borde studera. Nej, han måste bli som fadern snickare. Så blev Peter snickargesäll och en av de vandrande gesäller.

På sina vandringar kom han i beröring med allehanda människor under olika förhållanden. Han såg skrivare sitta och peta med *gåsennan* stundom ganska oläsbara snirkelar. Och så kom han på tanken att man borde kunna göra en maskin, som gjorde ordentliga, läsbara bokstäver. Återkommen till hembygden började han omsätta tanken. Men det var ej lätt att skaffa material för en medellös. Bara några tiar var på den tiden för en fattig gesäll nästan en egendom. Men han gick med sina teckningar och planer till sin kyrkoherde. Denne såg på planerna och tog del av dem. "Jaha, du Peter, det kan nog bli något stort av det här, bara du kan utföra det riktigt. Men

det kommer att kosta pengar och möda, det här", sade han. Men han inte bara sade. Han skaffade litet pengar, så att Peter kunde följa sitt verk. Först gjorde han en maskin, sedan en som var bättre. Men Peter var snickare. Han gjorde sin maskin av trä. Den andra han gjorde var användbar. Men ingen fick något särdeles intresse för den. Maskinen kom till den tekniska högskolan. Där stod den i ett hörn utan att någon fann den vara av något värde, till dess en av de studerande, *Charles Glidden*, observerade den och frågade en professor vad det var för nånting. "Åh, det är en leksak, som en snickare gjort, men den har ingen praktisk användning." Men Glidden intresserade sig för "leksaker" och började studera den. Den blev allt mer intressant, så att till slut blev maskinen hans förnämsta studium. Han satte sig in i konstruktionen, ritade av detaljerna, och när han hade saken klar för han hem till *Amerika*. Där satte han sig i förbindelse med vapenfirman Remington. Denna övertog tillverkningen av den första skrivmaskinen, och så var Glidden uppfinnaren av skrivmaskinen. Firman och han skördade miljoner, och skrivmaskinens verkliga uppfinnare, Peter Mitterhofer, levde med sin familj i fattigdom och svårigheter, drabbades av olyckor, dog som egendomslös 1893.

— Så påminna vi oss hur livet alltså på olika områden undergår förvandling, och nya släkten, som komma, få krypa in i nya kulturklädnader.

V. V.

MÄNNISKANS OKÄNDA KRAFTER

I denna fängslande bok om de ockulta fenomenen, gör den danske psykologen *Poul Thorsen* med sin sakliga stil läsaren på ett klart och överbärande sätt bekant med de märkliga företeelser, vilka i allmänhet betraktas som "övernaturliga", eller som direkt omöjliga.

Författarens kunskap om dessa fenomen, baserad på mångårigt studium, är så grundfästad att flera metapsykiska sällskap i Europa och Amerika utnämnt honom antingen till dess korresponderande medlem eller hedersledamot.

Läsningen av denna, det mest allsidiga arbete om de ockulta problemen som utkommit i Skandinavien, kommer att berika läsaren med kunskaper av stort värde för hans livs-åskådning.

Pris 10 kr.

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

danås. Vår resa måste uppskjutas till morgondagen.

Den 8 mars kuskade Viktor för mor och mig till Jon Tomas i Abbmoberg. Vi mötte en hel massa vedlass, men det blev endast lagom äventyrligt. Vi kommo helskinnade undan. Gamla Britas dörr var stängd, varför vi körde upp till Jon Tomassons. När gubben och gumman fingo se vem som var skjutsbonde, ropade de: "Jämmeligen! Hele pastorn — hele pastorn!" Så gingo vi in, kokade kaffe och sutto kring bordet och pratade. Sedan jokade gumman min "vuole". Viktor blev så intresserad, tog upp annotationsboken och skulle teckna orden. Men orden i en jojk är svåra att tyda. Vi pratade även lapska med dem. Gumman kom och sade i halvviskande ton till mig: "Han ska ha lycka till alltihop!" Likadant hade hon sagt till Viktor. Ja, t. o. m. två gånger. På hemvägen kuskade jag halva vägen. I förmaket fladdrade en munter brasa, tebricken hade den snälla Johanna gjort i ordning. Så blevo vi sittande i fästmanssoffan till kvällsdags.

Den 9 mars kom V. på e. m. Han hade gjort ritningar till en möbel i allmogestil, som han själv tänker förfärdiga i vårt blivande hem. Vi spelade en stund. Sedan sutto vi i skymningen, berättade sagor samt sjöngo vaggvisor. "Hädanefter ska jag inte köpa så många böcker", sade han, "du är en bok så innehållsrik att jag behöver ej så många." Vi skrevo brev till Axel en rad var — och bad honom köpa förlovningsringar och förlovningskort. Så fick han se min nya dagbok, till vilken han skall teckna vinjetten.

Innan Viktor gick, läste han i Luther och bad en bön; "Tack Herre, för vad du givit mig!" Tårarna från hans ögon fuktade min kind.

Dagmar Vallberg-Jonsson

Unamuno

*Med dagens artikel inleder vi en ny serie som omfattar några av mänsklighe-
tens andliga vägvisare.*

Miguel de Unamuno brukar kallas för den tragiska livskänslans filosof. Tidsmässigt torde hans verksamhet falla mellan Kierkegaard och existensialisterna Jaspers, Heidegger och Sartre. Han levde från 1864 till 1936.

Unamunos två viktigaste filosofiska arbeten heter *Den tragiska livskänslan* och *Kristendomens agoni*. Redan själva titlarna torde ge ett begrepp om Unamunos tankevärld, de frågor som djupast legat honom om hjärtat, som pinat och förföljt den spanske diktarfilosofen från hans tidigaste barndom till den sista stunden.

Utrymmet tillåter oss att bara skissartat skildra Unamunos tankar. Unamuno härstammar från det baskiska området i Nordspanien, liksom jesuitordens grundare Loyola, diktaren Valle-Inclán och målaren Zuloaga. Baskerna är kända för sin starkt utvecklade individualism. Därför är det nästan typiskt för dem när Unamuno, på tal om bolsjevismens genombrott i Europa, kunde säga — Jag hatar varje form av massans diktatur.

Unamuno ger oss ingen harmoni i sitt verk; den får vi, tycker han, själva söka oss fram till. Han tror att tvivlet och t. o. m. en ren förtvivlan i högre grad är lämpade att leda oss fram till vårt högsta mål. I detta avseende vill man nästan dra en parallell till vissa ord i Kristi budskap, där han säger att han ej har kommit till världen för att ge oss frid, utan svärdet, striden. "Den andliga freden", säger Unamuno, "är en gemen lögn och tröghet. Jag behöver krig i mitt inre".

När han som pojke en gång tillfälligtvis öppnade sin Bibel, stötte han på orden: Gå ut och predika evangeliet för folken! Ordet gjorde ett så djupt intryck på honom, att det skulle följa honom under hela hans jordiska vandring.

Som många andra sökare upplevde han redan tidigt en religiös kris. Krisen framkallade en förändring i hans själ, så att han nästan helt och hållet vände ryggen åt sin tidigare barnatro, säkerheten i den av föräldrar och skolan nedärvda katolska kristendomen. Här kunde inte ens hans mest förtrogne vän, en högt bildad jesuitpater, råda bot. Han sade själv en gång vid den tiden, att han nu hade kommit fram till ett slags känslomässig kristendom, liknande protestantismen. "Tron", sade han då, "söker det omöjliga, det absoluta, det oändliga och det eviga — det fullkomliga livet. Tron är i första hand uppriktighet, tolerans och barmhärtighet. "Därmed hade han vänt ryggen åt jesuiternas rationalistiska och av stränge trosregler begränsade religion. Är det att undra på, att många inte bara i Rom, som satt några av hans verk på påvens index, började kalla honom för en ateist! Bara därför att han vågat söka sin egen väg, en levande tro där, som det heter i Ibsens *Brand*, "livet och tron skall smälta samman med varandra".

I mångas ögon förvandlades Unamuno i detta skede av sitt religiösa sökande till en spansk Luther. Unamuno ville befria sig från alla dogmer, den ortodoxa tron, då ingen förmått att övertyga honom om Guds existens med rationella, intellektuella medel. För honom

var känslan det utslagsgivande hos människan, inte hjärnan. Tidigare hade Hegel, Spencer, Schopenhauer, Leopardi och Carlyle varit hans vägvisare. Nu kom Kierkegaard därtill, Lenau, Kleist och Amiel, enslingen från Lac Leman, hos oss känd genom sin brevväxling och vänskap med Fredrika Bremer.

Det som nu mest plågade Unamuno var i mindre grad rädslan för de danteska helveteskvalen, utan mera rädslan för människans utplånande i tiden, i intet, i sin existens, det som alltså sammanförde U. med existensialisterna. Hela hans kommande skapelse befattade sig numera med människans kontinuitet i tiden, en strävan att kämpa mot förgängligheten, förintelsen samt kroppens och själens odödlighet. Här sökte han med alla medel finna en lösning, ett svar i sina intensiva och outtröttliga studier. Man har därför talat om Unamunos hunger efter odödlighet som grunden i hans sökande och tänkande.

Det gäller, sade han, att inte bli besatt av Gud, utan att äga honom, att själv förvandlas till en gud. "Jag för min del kan inte tänka mig någon hjärtats frihet eller ett samvetets ro utan en vidare existens efter döden". Unamunos tro har betecknats som en deistisk vitalism, som är baserad på en känslöbetonad intuition. Genom Gud får livet en mening utöver det jordiska, påpekar Unamuno. — Gud är lika mycket för människan som hon för Gud.

Människan föds, enligt Unamuno, inte med en själ, som en etisk varelse, utan måste själv skapa sig en sådan, då det är livets mening, att vi skall skapa oss en odödlig själ, en själ som är vårt eget verk. Denna kamp om en egen själ är människans agoni, som Unamunos andra stora verk, "Kristendomens agoni", handlar om.

Unamunos böcker torde i synnerhet för oss, det tjugonde seklets ordsfylla varelser, vara exemplariska i många avseenden. Man är nästan hågad att kalla dem för moderna, trots att många av dem redan skrivits för fyra till fem årtionden sedan. Det som emellertid skiljer hans verk från den s. k. moderna människans, det är hans intensiva längtan efter en sanning, efter en tro, en väg, efter Gud. Den moderna materialistiska människan frågar ej längre, söker ej mer. För henne är det redan ett faktum, att det inte finns några högre makter, en själ, en Gud. Det är det tomma intet, kaos, som råder i världsalltet och i oss människor det som U. kallade för nadism. Den moderna människan är en nihilist, en ateist, en rationalist, hos vilken känslolivet tynat bort och kärleken är någonting vi i huvudsak finner på det rent kroppsliga planet. Den erotiska civilisationen är helt enkelt någonting annat än en etisk kultur. De är motsatser till varandra. I hur hög grad sexus vunnit inträde i allt vårt liv det vet vi när vi tittar på första bästa moderna teaterpjäs, film eller dikt. Det är människans lägre, nedre region som tonvikten nu ligger på, som styr vårt liv och fört oss till den moderna erotiska civilisationen. Herbert Marcuse, en av den s. k. ungdomsrevoltens fäder, är en av denna riktningens ledande representanter. Här läggs tonvikten på människans sexuella drifter, lusten, eros. De bestämmer, som i djurriket, vår aggressivitet som leder till hordens destruk-

tiva uppror. Här skall själen och Gud tiga, då det bara är den starkares makt — såsom i urskogen — som talar och bestämmer.

Att Marcuse här i hög grad bygger på Sigmund Freuds erotiska psykologi vet vi av hans bok *Eros and Civilisation*, Boston, 1968. — Kulturen, säger Marcuse, lägger tvång inte bara på människans samhälleliga utan också på hennes biologiska existens, inte blott på delar av den mänskliga varelsen utan på själva dess driftsstruktur. Marcuses hat mot all s. k. patriarkalisk despotism skall leda söner till en revolt mot sina fäder, en revolt där alla medel är tillåtna, inklusive det kollektiva dödandet, massmordet. Fadern, patriarken och tyrannen är för honom ett begrepp. Ungdomen skall släppa lös de destruktiva krafter som finns i människan, slå sönder hela den nuvarande ordningen och etablera en hordens despotism. Genom en befrielse av människans sexuella drifter lösgörs de destruktiva impulserna och den rådande kulturen störtas i avgrunden, ett kaos, över vilket Lucifer ler och en ny tid som har satt munkavle på Gud, då man ej längre vill höra honom tala. Då tiger Gud, som Nietzsche uttryckte det. Men där Gud tiger råder det kaos. De apokalyptiska ryttarna drar med svärd och lie över landet för att krossa det sista motståndet. Vi känner till bilden Dürer skänkt oss. Men, behöver det verkligen gå så långt eller skall människan kanske dock, i sista ögonblicket, komma till besinning?

Unamuno är i hela sitt verk en symbol för den sökande människan i vår tid, en som frågar efter livets djupare mening. Man skulle kunna kalla hela hans liv för ett stort martyrium, ett själens och hjärnans martyrium, en agoni. Dessa korta rader kan bara vara en introduktion till hans verk, ett tjugotal volymer, av vilka de flesta har någonting väsentligt att säga oss, vare det sig i form av en dikt, en filosofisk essä eller i form av en roman med en så intetsäggande titel som *Tant Tula*. Vi skulle även kunna kalla Unamuno för en modern Don Quijote, riddaren av den sorgliga skepnaden som drog ut i livet med sin fete lille vapnare Sancho Panza för att kämpa för sitt riddarideal. Unamunos djuplodande bok om den berömda riddarens liv och ideal är en fascinerande lektyr för var och en som intresserar sig för denna den spanska kulturens centralgestalt, för vilken statyer rests över hela det stora landet. Såsom riddaren av den sorgliga skepnaden haft sin mission att uppfylla har även Unamuno dragit ut i världen för att förkunna sitt ord.

Vi skall här nedan bara citera några av Miguel de Unamunos ord, så att läsaren själv i dem kan bilda sig en uppfattning om denna den moderna farande riddarens tankar.

— Hela kulturen har människan som mål.

— Jag känner, att jag — ej annorlunda än varje annan medmänniska, har fötts till att förverkliga mig själv, för att kunna leva.

— Livet är en tragedi och denna tragedi är en ständig kamp utan seger, utan hopp på en seger.

— Allt levande är irrationellt och likaså är allt rationellt livsfientligt.

— Det rationella, det s. k. förnuftet, är, strängt taget, en livets fiende. Denna insikt är verkligen någonting fruktansvärt. Den strävar mot en förintelse, såsom minnet strävar efter att bevara. Allt levande, allt ovillkorligt obeständigt och ovillkorligt individuellt är, i grund och botten, också oförnuftigt.

— Vårt tvivel är emellertid en lidelse, den eviga striden mellan förnuft och känsla, vetenskap och liv, logik och biologik. Ty vetenskapen förstör personlighetens idé.

— Det finns ingen religion utan filosofisk basis, eller en filosofi utan religiösa rötter.

— Självmodet skulle vara rationalismens naturliga konsekvens. Kierkegaard uttrycker det som följer: Självmodet är den rena tankens existensiella konsekvens.

— Kärleken, mina läsare och bröder, är det mest tragiska i livet och i världen. Kärleken är ett villans barn och besvikelsens moder. Kärleken är en förtrostan i besvikelsen, det enda medlet mot döden, då de två är syskon.

— Ty människorna älskar varandra med andlig kärlek bara då, när de tillsammans har lidit en smärta.

— Ty kärlek är medlidande och såsom kropparna förenas i lust förenas själarna i lidande.

— Vad annat är slutligen moderskärleken än medlidande med det svaga, hjälp- och skyddslösa barnet? Och all kvinnokärlek är moderlig.

— Människan vill bli älskad, få medlidande. Människan vill att man känner och delar hennes kval och smärtor.

— När jag hör min broders smärtfyllda skri vaknar min egen smärta och ropar ur medvetandets djup. Och på samma sätt förnimmar jag djurets eller t. o. m. trädets smärta, hos vilket en gren dras ut.

— Att tro på Gud betyder emellertid också att leva som om Gud fanns till. Det betyder att göra Gud till våra handlingars innersta motiv. Ur denna trängtan efter gudomlighet växer hoppet fram, ur hoppet tron och ur de två kärleken till vår nästa. Denna längtan efter Gud framkallar det sköna, det eftersträvnäsvärdas och det godas känslor.

— Tron är människans skapande förmåga.

— Gud skapar i oss verktyg till medlidande och kärlek. Man tror på Gud när man älskar honom, även om man älskande fruktar honom och man måste älska honom innan man känner till honom, för att kunna upptäcka honom i allting. Genom denna kärlek fulländar Gud sig i oss.

— Gud uppenbarar sig emellertid och visar sig för var och en som söker efter honom i kärlek och genom kärlekens medium, så som han undandrar sig för var och en som bara söker efter honom med sitt kärlekslösa förnuft.

— Jag har upprepade gånger i mitt liv stått inför avgrundens stup ... Och helt oförväntat såg jag då Herrens väg.

— Jag tror nämligen på Gud, ej annorlunda än jag tror på mina vänner, därför att jag sköjer hans kärleks andedräkt och hans osynliga hand, vilken jag ej kan få tag i, men som drar mig till sig.

— Gud är kärlek, medkänslan med den allmänna smärtan.

— Hoppet är kärlekens karaktäristik. Kärleken livnar sig endast av hoppet.

— Är inte skönheten en uppenbarelse av det gudomliga i tingen?

— Kärlek som inte riktar sig till sin nästa och inte är fylld med medlidande, är ingen äkta kärlek.

— När vi lider, lider vi vanligtvis till följd av att våra hjärtan har förstenats.

— Allt det som lyfter och vidgar vår själ är gott; ont är däremot allt det som deprimerar och begränsar den.

— Filosofien är också vetenskapen om livets tragik och en betraktelse av den tragiska känslan.

— Frukten är någonting mycket djupare, mycket mera innerligt och andligt än smärtan.

— Det finns ingen sann kärlek utan smärtan ... De som är blätna, de lyckliga, de

lever inte. De somnar bort i vanan, som gränsar till förintelsen ...

Alla Unamunos verk vittnar om en ändlös kamp för en personlig tro, talar om sökandet efter en personlig Gud. Unamuno var, som vi här ovan såg, av den uppfattningen, att det mänskliga förnuftet, vårt intellekt, bekämpade Guds existens, bestred den. Den vetenskapliga analysen dissekerade Gud, dödade honom. Det var därför Unamuno började lyssna till rösten i sitt inre och lät sin känsla tala, sin intuition. Det framgår inte av författarens verk att han någonsin hittat vad han så enträget sökt, kommit fram till sitt mål. Men huru många bland världens filosofer har då i verklighet gjort det! Hur skulle de kunna uppnå sitt mål då inte ens de stora religionsgrundarna gjort det — en Buddha, en Laotse, en Mohammed eller Kristus? (Eli, Eli, lema sabaktani? — Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? frågade Jesus sin Fader, lidande på korset).

Miguel de Unamunos agoni och tragiska livskänsla är signifikativa för de stora spanjorernas sökande efter Gud, en Juan de la Cruz, Teresa de Avila och Ignazio de Loyola. Författaren skulle vilja sluta dessa rader med ett ord med vilket Unamuno själv avslutade sin bok Livets tragik: Förlåt mig, när jag stört dig mera än som var nödvändigt och oundgängligt! Mera än jag själv ämnade det i det ögonblicket då jag grep till pennan, för att förströ dig från dina mångahanda förströelser!

Unamuno är en av de största spanjorerna som någonsin levte. Allt stort som någonsin skapats, bygger enligt Unamunos uppfattning, på människans agoni, hennes förtvivlan och ångest. Den tragiska livskänslan är grogrunden till den stora och djupa människan, den högsta kulturen. Det finns ingen stor människa som ej har lidit. Olyckor och missöden i det mänskliga är inte alltid detsamma som tragik. Greve Hermann Keyserling, en av Unamunos fränder, skrev i sin essä om den spanske filosofen:

— Det tragiska, det enda riktigt tragiska, ligger i den olösliga spänningen mellan det som människan har gemensamt med djuret och sin andes fria val och beslut. Och det definitivt tragiska i denna tragik å sin sida ligger däri, att denna olösliga spänning är det mänskliga livets grundlag över huvud taget.

Må Miguel de Unamuno ej ha levat och lidit förgäves och hans agoni hjälpa tjugonde seklets lidande människa finna vägen till ett högre liv och en ny kultur.

Frithjof Hallman

MEDDELANDE ANG. PORTOHÖJNING

Då mervärdesskatt (moms) numera utgår på postpaket ha vi varit tvungna att höja gränsen för portofrihet till order överstigande 70 kr. Vidare medför detta att portot vid små beställningar kan bli förhållandevis högt. Ett hekto brännässla (vilket ej går att sända som brev) som kostar 1:95 måste sändas som paket och portot blir då 4:20.

ÖRTAGUBBEN LITTERATURFÖRLAGET

Marcus Larsson

Målargeniet

När jag var några år gammal, antagligen 7 eller åtta år, fick jag följa en farbror till Nationalmuseum. När jag gick utefter en vägg, så kom jag framför en ganska stor tavla. Jag såg ej, att den bestod av något annat än en samling färgklickar, kastade dit med fingrarna eller pinnar. Men då jag kom ett par meter bort från tavlan, så fann jag, att den föreställde ett brinnande skepp på ett stormigt hav. Tavlan var av Marcus Larsson. Denne har målat många tavlor med det motivet. Den ifrågavarande tavlan har jag aldrig återsett på museet. Men jag har haft den uppfattningen, att det var den tavlan, som tillkom på följande sätt.

En större tavelutställning var utlyst i Stockholm. Konstnärer kommo från olika håll med sina alster. Så mötte en kamrat Larsson på gatan och frågade honom: "Vad har du att utställa?" Sorglös, nyckfull som vanligt hade han inte tänkt på den saken. Kamraten drev honom hem för att måla en tavla. På kvällen och under natten målade han en tavla med ett brinnande skepp, som satt helt färsk på vägen och väckte uppseende genom sin originalitet och levande intryck.

Marcus Larssons fader var gästgivare. Lust för teckning visade han väl, men han fick ingen utbildning. Hemma tjänstgjorde han som skjutspojke, men gick även någon tid i Linköpings skola, som låg närmast föräldrahemmet. Fadern dog emellertid, medan han ännu var ung. Då måste sonen ut att tjäna sitt uppehälle. Han kom i sadelmakarlära. Fick sitt gesällbrev. Hans mästare hade även iakttagit hans intresse och anlag för teckning, varför han visade honom till akademien för de fria konsterna. Det var dock en tävlan inom honom, om han skulle gå musikkvägen. Han hade nämligen anlag även ditåt samt var god sångare. Emellertid fick målningen överhanden. Han började måla porträtt. Billig var han mot fattiga. En vaktmästare med hustru och barn kostade endast 15 kronor. Rika personer fingo betala högre avgift.

Sommaren 1848 fick han plats som ritlärare i Hälsingborg. Därifrån for han över till Köpenhamn för att erhålla undervisning av marinmålaren Melbye därstädes. Från denna tid blev marinmålning och formsålning, vilda landskap hans specialiteer.

Att närmare ingå på detaljer i hans vidlyftiga konstnärarbana vore här för vidlyftigt. Hans liv blev ovanligt stormigt. Larsson var en överdriftsmänniska åt alla håll. Överdådig, högmotig, slösare med både pengar och krafter, fantastisk i sina planer. I Flenshult i Småland lät han bygga en ateljé av gamla lador och kojor. Överst på toppen satte han en väldig flaggstång, ty stort skulle det vara. Det låg ju också en så stor tanke bakom det hela. Hit skulle konstnärer från alla håll samlas till en målarskola utan motstycke. Men hans luftslott, ty något annat hade väl aldrig detta projekt blivit, fattade eld en gång. Det blev en storartad brasa. Eldsläckning var ej möjlig. Marcus Larsson satte sig ned att måla det storartade skådespelet.

En tid vistades han i Finland, bodde hos Runeberg, stoppade om dennes möbler. Uppträdde därefter i Petersburg, hade stor fram-

Hästhov

(Tussilago farfara)

Örten är allmän från Skåne upp till Lappland och trivs i synnerhet på mark med bottensyra. Hästhoven har använts mer än 2000 år såsom slemlösande medel. Den har av folkmedicinen ansetts som ett av de bästa hostmedlen. Det latinska namnet Tussilago betyder: "Jag fördrivar hostan".

Blandar man hästhovsblad med groblad och kokar te på dem, erhålles ett te som är verksamt vid körtelansvällning.

I ett tyskt arbete om läkeörter heter det: "Te av hästhovsört renar bröstet och lungorna och är ett utomordentligt medel mot hosta, heshet, slembildning och mot bröstkatarr i dessa sjukdomars begynnelsestadium". Örten har även använts mot astma och reumatism som tagit sin början vid förkylning.

Till te tar man en matsked torkad ört till en tekopp vatten som får småkoka i 5 minuter. Det bör stå och dra i 10 minuter, varefter det silas och drickes varmt, 1 kopp 3—4 gånger dagligen.

I "bröstkryddor", som kan köpas på apoteken, ingår hästhovsblad tillsammans med några andra örter.

Man insamlar bladen under juni—juli och låter dem torka i skugga.

gång, fick bra betalt för tavlorna. Med 18.000 kronor på fickan for han över till en utställning i London, fick sälja sina tavlor, erhöll pengar i mängd, förstörde dem lika fort på högt, slösaktigt liv. Det påstås, att han till sist gick på gatan för att sälja sina i hast tillverkade tavlor. Efter någon tids sjukdom dog han därstädes 39 år gammal. Marcus Larsson är ett typiskt exempel på en sorts människor, rikt utrustade av naturen, det underverk, som vi kalla snille, men som sakna den personliga balansen. Deras naturliga läggning äger icke förmåga att normalisera livet och i lugn ordning utveckla de rika naturgåvorna. De bli aldrig, även om de utträttat åtskilligt, tillnärmelsevis vad de hade kunnat bli under andra förhållanden och sinnets personliga självbehärskning.

Till sist en av de historier, som denne orginelle man lämnat efter sig. Larsson hade kommit överens med ett gäng studenter i Lund, att han skulle måla en tavla på tio timmar under studenternas närvaro. Den tavla, som då målades, skänktes till studentföreningen och finns där väl antagligen än. Enligt uppgift skall där finnas en brinnande ångbåt, en fyr, månsken, blix, kanoneld och — en komet med svans. Tillkomsten av den senare har sitt särskilda intresse. En lärare med ett originellt utseende hade bevistat tavelmålningen, men avlägsnat sig. Då passade Larsson på att till studenternas stora förnöjelse måla en karikatyr av läraren i övre hörnet av tavlan. Men så upplystes, att läraren hade ångrat sig och vänt om för att åter bese tavelmålningen. I en hast strök Larsson över målningen och förvandlade fläcken till en komet, som sitter kvar helt omotiverat i hörnet.

I anslutning till en längre uppsats i den österrikiska tidningen "Der stille Weg" skall jag samla en del tankar kring en del nutida problem. Överskriften till artikeln ifråga lyder: "Man har funnit orsakerna till hjärtinfarkt." Vi känner till att det vanliga antagandet hittills varit, att orsaken skulle vara framför allt för mycket fet mat genom smör, ost, fläsk, som de främsta medlen. — En professor Judkin förklarar nu att orsakerna ligga inte i fetteorin utan i störningar i en felaktig omsättning av kolhydrater, som orsak till åderförkalkning och trombos i hjärtinfarkt. Vi citera: "Detta betyder att samma orsaker ligga till grund för kärtsjukdomarna som för andra av näringsförhållandena betingade civilisationsjukdomar. Ty det har så småningom kommit till var mans kännedom, att inte blott hjärt- och kärtsjukdomar tilltagit i oroande grad och fortfarande tilltaga, utan att detta i lika hög grad gäller ämnesomsättningssjukdomarna (t. ex. fettstot och sockersjuka), led- och ryggsjukdomar, sjukdomar i digestionsapparaten, lever-, gallsjukdom och förstoppning samt icke minst svulster. Det absolut säkraste beviset för att alla dessa oordningar orsakas av fel i näringsförhållanden, lämnar det katastrofala tandförfallet, vilket på samma gång är den säkra gradmätaren på förfallet i det allmänna hälsotillståndet." — Där ha vi sannerligen fått stora sanningar sammanträngda i några få rader.

Det är särskilt tvenne sidor i det anförda, som jag vill betona: den ena är *undernäringen*, som ej i det föreg. är direkt uttalat. Denna orsak tilltager alltmer, ju mer man fortsätter med de fördärliga metoderna alltifrån åkrarna till handelsboden och ofta även in i grytan på spisen. Därom skrev jag en avhandling i Seklet för några år sen.

— Den andra saken är att betydelsen av tandfördrivet får sin förklaring i samband med det allmänna hälsotillståndet. Här som eljes anföres näringsförhållandena som den nästan enda orsaken till tandröten. Såsom jag och andra bevisat finns det även en annan alldeles förbisedd orsak, nämligen den allmänna *vaccineringen*. Jag må erinra om *Herbert Spencers* uttalande för hundra år sedan, att den särskilt hos barnen hastigt tilltagande tandröten förklarades av den allmänna vaccinationen av barnen, särskilt därför att det skedde under tandsprickningen. Jag har bevisat att ingen väsentlig förändring skedde i livsföringen, åtminstone inte i Lappland, förrän efter 1880-talet. Sedan går det snabbt. Redan i början av detta århundrade har sockret och det vita mjölet börjat sin "civilisation".

Vad agitationen mot fettet beträffar, så kan det vara skäl att fråga var intresset finns att påverka allmänheten i den frågan. Är det från det håll, där man i allmänhet är kritisk inför nutidens hälsofärdor? Eller kommer det från kretsar, som har ekonomiska intressen? Tänk själv! — Det förhåller sig inte så, att naturen givit mammorna i uppdrag att tillreda ett hälsoskadligt fett för sin avkomma, tvärtom har naturen ordnat det så, att det finaste och mest hälsosamma fett, som naturen kan åstadkomma,

har den uppdragit åt mödrarna, det må vara människa eller djur, och därför även försett dem förmåga därtill. Men allt kan missbrukas: att t. ex. äta ett antal smörgåsar med tjockt smör, där har man den omtalade hälsöfaran. Liksom ett eller två glas vin per dag, om man kan erhålla det oförfalskat, inte är skadligt, men jag vill inte förorda det, därför att faran ligger nära att det kan bli flera glas. — Det s. k. smör och den s. k. ost, som vi nu få, måste bedömas inte från hälsosynpunkt utan från ekonomisk synpunkt. De ha inte alls det näringsvärde, som oförfalskat smör och ost. Men — "världen vill bedragas, låt den bedragas!"

En annan civilisationsåkomma, som man i dagligt tal kallar "stress", härleder man från ett latinskt ord som betyder spänning, det anger således ett spänt själstillstånd. Ett sådant kan framkallas av många olika orsaker: En ständig brådska, en oupphörlig fruktan, en plötslig förskräckelse. Dylika tillstånd kunna uppstå i arbetsförhållanden, familjeförhållanden, ekonomiska svårigheter, överansträngningar på det psykiska området, t. ex. i studier, psykiska inbillningar. Frågan blir då: Hur skall man kunna upplösa dessa spänningar?

Ett enkelt svar blir: Avskaffa orsakerna! Det låter så enkelt, men det är just det, som är svårigheten. — Om man det ej kan, så måste man söka att på annat sätt dämpa själslivets överspända tillstånd. Det gäller då att finna verk samma läkemedel.

Var finner man dessa lugnande medel? Jo, de tillverkas av de stora läkemedelsfabrikerna. Somliga få köpas fritt i den allmänna läkemedelshandeln, andra endast på läkares ordination. Hur verka dessa medel? Principen för dem alla är att i mer eller mindre grad bedöva eller förlama de hjärncentra, som framkalla dessa företeelser, som med ett gemensamt ord kallas "stress". Följderna av dessa nedsättningar i den psykiska verksamheten kunna vara mångfaldiga, i vissa fall för tillfället lugnande utan förblivande inverknings. I andra fall förblivande psykiska nedsättningar, särskilt under upprepade användningar. I vissa fall t. ex. vid epilepsi måste sådana medel oupphörligt användas för att söka hålla vissa reflexer från hjärncentra ur funktion. — De svåraste menliga verkningar, som väckt allmän uppmärksamhet, är *neurocedynets* verkan från blivande mödrar på fostret.

Här må vi försöka att vetenskapligt utreda den företeelsen. Som allmänt känt förnekar vetenskapen psykisk inverkan från den blivande modern till det blivande barnet, ty deras nervsystem har inget samband. Alltså — om man vill vara konsekvent och fullfölja den "vetenskapliga" vägen, de missbildningar, som skett på fostren har ingenting med neurocedynet att göra. — Men var och en, som avstår att tänka enligt vetenskapliga fördomar och håller sig till erfarenhetens fakta, för den är det klart att såväl neurocedynskadorna som även de icke sällan förekommande "födelsemärken" stå i förbindelse med ett förhållande mellan moderns och fostrets nervsystem. Och inte endast att

så är förhållandet i allmänhet utan de lokala skadorna stå i förhållande till bestämda hjärn-centra. Vi anföra några exempel därpå. — Om ett barn fått benen utvecklade, så har modern genom medicinen fått en förlamning i de nervcentra överst i nacken, där fötterna och benen ha sina centra. Har förlamningen skett i händerna, så har modern fått förlamning i nervcentra i tinningen. Har barnet oförmåga att tala gäller det partiet tre-fyra centimeter över örat. Saknas förståndet, så att idioti inträffat, så gäller det partierna i övre delen av pannan. — Dessa inblickar i den psykiska verkstaden ha naturligtvis en mycket stor betydelse, men det blir inte lätt för vetenskapen att erkänna vad den i ett par generationer förnekat.

Det är dock klart att bedövning eller förlamning inte utgör något botande av oordningar i själens verktyg, hjärnan. Det kan på sin höjd vara en tillfällig nödfallsutväg. — Det måste erfordras andra åtgärder. Först och främst *avlägsnandet av orsakerna*. Men det är just det, som är det svåra: Vila från överanstängande arbete ombyte av miljö eller vistelseort, ombyte av arbete osv. — Det finns en metod, som sällan kommer till utnyttjande, den s. k. *Talassoterapien*: Den, som bor i inlandet eller högländet, flyttar på sommaren ned till havet: Dess luft, dess brus, dess vidd lugnar, söver sinnet till ro på ett naturligt sätt. Så kan också slättbygdens och havets man eller kvinna flyttas upp till fjällvärlden med dess höga rena luft, där man andas in frihet och liv. — Men det skulle krävas särskilda åtgärder, besvärliga, dyrbara för sådana anordningar, enskilda mer än gruppanordningar. Det blir ju så mycket enklare med massanordnade nervkliniker. — Tillfälliga arbetsombyten ha ju också sin befriande, frigörande inverkan på själsbundna tillstånd.

Skall det kunna bli fråga om botande med mediciner, så kan det aldrig bli några andra metoder än sådana, som befria, icke sådana som förlama och binda. — Sådana metoder äro dels naturmetoder i allmänhet, främst diet. Är det detsamma som vegetarisk diet? Vem kan väl i vår tid utan vidare rekommendera vegetarisk diet, då det knappast finns en enda oförfalskad maträtt i hela livsmedelshandeln? Man måste således veta hur den mat man köper är tillredd redan från åkern genom hela vägen fram till affären, som säljer. Man har snart inga garantier med mindre än att man själv kan odla sin föda. — Vad vi för övrigt ha av medel, så är det *homeopatien*, som verkar genom de vibrationer som medlet frambringar på nervcentra. Jag känner fall, då sömnlöshet, som varat årtal, nästan omedelbart kunnat hävas inte bara för tillfället. Låt vara att man inte därför kan påstå att så kan det ske med alla fall. Människan är inte en ensartad maskin. Ofta kan högt blodtryck vara en faktor, som åstadkommer psykiska svårigheter. Där har homeopatisk medicin oftast en stor betydelse, olika för olika typer av felet. — Vad som emellertid vid alla psykiska svårigheter oundgängligen behövs är människans egen goda vilja. Och denna vilja måste ha ett bestämt fäste, nämligen *TRON*. Skall det vara tron på sig själv? Hos somliga behöver även det momentet stärkas. Men man måste ju ytterst ha något att tro på, något som motsvarar människans medfödda behov och medvetande. Skall hon då tro på en medmänniska, t. ex. en nervläkare? Stundom kan en sådan kraft ha god verkan, men stundom kan den verka motsatsen. Vad människan behöver och måste ha

som verklig psykisk hjälp och grund för tron är en osynlig, utomvärldslig hjälp, den personliga *tron på Gud*. Om trons kraftverknningar kan man läsa i Sv. Psb. 363.

Vårt dagliga bröd

Det finns en fråga, som i dess svar krävt huvudbry i många småbarns hjärna, då det gällt att lära det. Svaret är på samma gång ett exempel på den rikedom, genialitet och omtänksamhet, som rådde i Luthers i det religiösa tänkandet banbrytande själ. Det kan vara uppfriskande att erinra om det åsyftade: "Vad är dagligt bröd?" Svaret lyder: "Allt det som tillhör livets uppehälle och nödtöft, såsom mat och dryck, kläder, hus och hem, åker, boskap, bohus, gods och penningar, from maka, fromma barn, fromt tjänstefolk, god och trogen överhet, god styrelse, god och tjänlig väderlek, fred, hälsa, tukt och ära, goda vänner, trogna grannar och mera sådant."

Vilken omtänksamhet ligger ej i allt detta, som omsluter den tidens levnadsförhållanden. Det passar inte i alla detaljerna för vår tids människor. Vi skulle kunna utesluta en del, men vi må också ha behov av att tillägga en del, såsom t. ex. "ett hälsosamt och oförgiftat bröd och annan oförfärdad föda" — "frisk luft och friskt vatten". Om vi vore måna att bedja om det, så tror jag att vi finge det. Då skulle det höras både i himmelen och på jorden. Ty vår nöd är "himmelsskriande". Men det behövs också, att nöden ropas ut över hela jordens krets, så att det blir en stormflod av bättrings-krav. Vi ha upplevat sådana tider förr. De gamla minnas de religiösa väckelserörelserna, som stormade fram och ryckte människor med sig från fördärvets vägar. Vi minns när nykterhetsrörelsen gick fram, vilka krafttag som då togs mot en folkets förödare. Skall det inte kunna vara möjligt att få en folkrörelse med krav på ordentligt bröd åtminstone, ett hederligt, oförgiftat, jäst bröd utan surdeg och andra sämre metoder? Ett krav, som bör utsträckas i sina former till alla livets områden? Vilka är det, som bör gå i spetsen för denna folkrörelse? Vad säger den väntande allmänheten? Läs "Djävulsdansen!"

Om tjugu år

I slutet av förra och början av detta århundrade skrevs en del utopier om framtiden, de flesta i ljus förhoppning. Den ena kunde fantisera om tillståndet efter 200 år, en annan efter tusen år. Nu är jag så anspråkslös, så jag fantiserar bara om tillståndet efter 20 år. Nej, jag vill inte alls fantisera. Jag vill bara dra ut logiska slutsatser ur det närvarande och detta på så klara och omötsägliga grunder, att de kunna ej utan förvågningar motsägas.

Jag utgår från tvänne böcker. "Tyst Vår", som inte kunnat tigas ihjäl, samt den till innehållet och även kompositionen långt betydligare "Djävulsdansen" — så betydlig att ingen vågar ens nämna ett ord emot den.

Vad läsa vi i dessa böcker, som är fullt hållbart material? Jag skall först hålla mig till endast en punkt: *Anskaffning av föda till det växande släktet*. I denna har vi två punkter: Tillräcklig föda, hälsoföda.

Det är inte längre någon hemlighet att de, som här stå som ansvariga, folkens regerare, söka med nervös iver efter nya matförråd och tänka närmast på havets domäner. Havets fiskbestånd är inte alls oändligt. Alger m. m. är onatur. — Men det finns väl jord att nyodla? Det går dåligt. Andra har ej jord. Och — här

har vi den avgörande punkten: Somliga lägga t. o. m. medvetet igen odlad jord och en stor del av den odlade jorden är redan i så hög grad "utsugen", att den kan ej längre bära skördar utan ett vidlyftigt förnyelsesystem. Det är inte bara de nödvändiga näringsmedlen som fattas. Det saknas mylla. Och under allt detta tillväxer befolkningen. Vad blir slutsatsen? Skall man behöva tala ut den? Eftersom de styrande inte förstår den och inte heller vill höra den, så kanske vi endast sätta ett? — Med avseende på folkkökningen söker man vidtaga åtgärder. Då inser man väl att framför oss ligger ett förtvivlat läge? Men varför fortsätter man att förgifta och utplundra jorden? Varför lägger man igen odlad jord i st. f. att odla ny? Vad de styrande och sakkunniga svara behöver man ej upprepa. Vad vi små i de bakre leden säga, det hörs ej långt. Men det finns en annan, som kommer att tala, så att det hörs genom hela världen. Och detta inom kortare tid än 20 år. Det är *den undertryckta varningen*. Då kan den ej längre förtigas. Om 20 år får man börja i de gamla släktenas fattigdom, arbetsmöda, sparsamhet, försakelse, omtänksamhet. Släktet måste gå den vägen.

Kunna stenar varda bröd?

För dem, som leva nu och som ha utsikt att leva ännu tio till femton år, föreligger två stora problem, det gäller livet:

1. *Huru kunna undgå kriget?*
2. *Huru kunna undgå svälten?*

Vi låter den sista av dessa tala: Huru undgå svälten? På den frågan finns det endast ett enkelt svar: *Vi måste ha tillräckligt med fruktbar jord*.

Vår föda kommer till mer än 90 proc. direkt eller indirekt från växter, som växt i jorden. Det är naturens ordning. Den kan inte konstlade försök av människor rubba. Man kan inte gå någon genväg med kemisk alkemi. Lika litet som guldmakeriet lyckades för medeltidens alkemister, lika litet kommer nutidens kemister att lösa matfrågan. Alla andra vägar äro återvändsgränder, "Sackgassen".

Man håller dock på att så småningom vänja folken med ersättningar för fullvärdig föda. Man har tydligen en aning om vilka tider som stunda. Det har gått så långt att t. o. m. de, som eljes i det längsta skönsmåla framtiden, måste omtala vad som förestår. — Som exempel på nedmonteringen av födoämnen kan man erinra om utbyte av fett i smör och ost mot olja ur växtfrön. Som agitationsmedel för ombytet utmålas vilken fara för åderförkalkning och åldrandet i förtid som det ligger i förtäringen av smör och grädde. Och — världen vill bedragas! — För att göra en jämförelse: Ett eller två glas vin om dagen gör ingen skada, om man kan erhålla oförfalskat vin, men tio glas vin om dagen är alkoholism. Faran för fetet är en sanning — om det förtäres i övermått. Men vid agitationen förvändes denna sanning till en lögn. Allmänheten skulle inte alls föräta sig på smör och ost, även om vi som förut erhöles dem i ärlig form. Men, om man, såsom i hög grad skett, jämte ansenlig mängd smör och ost jämväl förtär dagligen dryga kvantiteter fläsk och kött, då inträder det fruktade tillståndet. Men även här föreligger som i allmänhet individuella förhållanden. Kan inte agitatorerna skilja på vad som kan passa för dem, som i ett kallt klimat arbeta i skog och mark och dem, som dagen i ända sitta på en skrivstol? — Detta var en avstickare från den raka vägen. Vi återvända till denna.

Den väg, som det är nödvändigt att gå, om inte den stora hungersnöden skall inträffa — märk, inte för något år utan *en hel period av svältår över hela människosläktet*.

Nu har man hjälpt sig under de år, som gått av detta sekel genom kemiska gödselmedel. Och vart ha vi kommit. Vi ha kommit in i en återvändsgränd. På grund av användning av dessa medel i övermått — varje användning av dem i den form det sker, är visserligen onaturlig — så har det gått därhän, att på grund av denna ensidiga behandling av jorden, är det mesta av åkerjorden inom alla de civiliserade länderna så förryckt i sin beskaffenhet, att stora arealer ej längre förmå framkalla ens skenbart normala produkter. Allt större områden bli sterila, bara den ofruktsbara alven kvar, eller jorden måste vila under många år och undergå särskild behandling för att åter bli fruktbar. Detta är bara en början, som ännu kan förtigas inför den stora allmänheten. Men fortsättningen sker i accelererad fart. Om femton år skall vad jag skriver här vara en uppenbar förfärlig verklighet inför all världen. — Var god göm undan den här tidningen några år och läs den sedan på nytt!

Konstgödselmetoden går efter den gamla ordinationen: "Tänk ut en sats, min herre, som för i morgon gör mig sjufalt värre, men hjälper mig i dag på mina ben!" Men det kommer en morgondag.

Men hur borde det vara? Det finns enkla vägar, så enkla att "experterna" söka att dölja dem. Den naturliga behandlingen är densamma sedan gammalt: Naturlig gödsel, men stadd i lagom förruttnelse, jordarbetning, tillräckligt djup, kompost, där så kan ske, gröngöning, en nutida nödfallsåtgärd, samt *Stenmjöl* i st. f. konstgödnings. Man har försökt med detta medel i st. f. handelsgödseln, men det har mött två svårigheter, dels medför detta medel ej samma omedelbara verkan som de kemiska salterna, dels har de kemiska fabriker och deras aktieägare motagerat stenmjölsmetoden. Men det sunda förnuftet säger ju att denna metod måste vara den rätta, eftersom jorden är bildad av förvittringar och utbytningar från bergen. Vid stenhuggerierna förekommer avfall, som lätt kan omvandlas till mjölform. — Vad beträffar användningen av stenmjölet, så sker det lämpligast genom inmängning i komposten eller gödseln för att det därigenom skall erhålla den form, som det har i de av naturen bördiga trakter, där slammet från bergen föres ned i dalarna och efter floderna såsom t. ex. i Nilen eller slamflödet i Kaschmisdalen från Himalajabergen.

Men det är ju ingen sakkunnig, som skrivit det här! — Jag kan läsa sen jag var fyra år och har läst litteratur. Jag har rest omkring och gett akt på förhållanden. Jag har själv experimenterat i mindre skala och skall nämna ett par erfarenheter från denna.

Som ung läste jag om upptäckten av de kemiska gödselmedlen, kalkkväve m. m. Jag kände en stor glädje för mänsklighetens skull. Och så kom efter många år en tid, då jag själv hade ett litet jordbruk och ända dit upp till den lilla byn i Lappland hade det kommit en säck potatisgödnings till handelsboden. Nu skulle jag pröva det nya livselixiret och väntade ett fint resultat. Jag lade konstgödsel som extra tillskott i en fåra potatis. Här kunde göras jämförelse: Det blev två besvikelser, dels blev kvantiteten av den konstgödslade obetydligt större än den andra, dels befanns den vara en mjukare, sämre kvalitet. Slutsatser: Det behövs ganska stor mängd kemigödsel för att få till-

När man vill låta en på sin tid märklig man, framträda, så får man som omgivning även tillståndet i den tid och den värld, i vilken han levde. Origines var född 185, död 254. Han var född i Alexandria. Hans fader var en lärman, som hyste stora förhoppningar på sin unga begåvade son. Men fadern blev mördad under de strider, upplopp och förföljelser, som upprörde hela det romerska riket under dessa tider och i synnerhet Alexandria. Vi ha en förnämlig romantiserad skildring från tillståndet i det romerska riket med centrum i denna stad, "Hypatia" av *Charles Kingley* (Hiertas förlag, 1867, svensk uppl.). Den bör med rätta kunna betecknas som världens främsta historiska roman. Där få vi leva med i alla de väldiga brottningar mellan olika kulturer, religioner, folkgrupper, politiska strider osv., som vid denna tid sjöed i detta världsvålde som i en häxkittel. I svalet av dessa väldiga vågor bröts också det i sina fogar alltför svaga romerska riket sönder, anstormat av fiender utifrån samt uppror och revolutioner inifrån. Under en sådan tid växte Origines upp. Redan som 18-årig var han en man med kunskaper, talets och skrivandets snillegåvor. Att närmare beskriva detaljer av hans liv och författarskap kan ej ske här. Vi må dock kunna ana något av med vilka gåvor han var utrustad och hur han använde dem.

Efter att redan gjort sig bemärkt som predikant och lärare prästvigdes han. I Caesarea öppnade han en skola. Undervisade där i teologi, geometri, geografi, retorik, aritmetik, naturvetenskaper, filosofi, allt behärskade han själv. All denna visdom skulle ställas i evangeliets tjänst. — Till honom och hans skola

räcklig verkan — det kan ej vara förmånligt — dels ges sämre kvalitet. Experimentet kom mig att tänka. Förut hade jag bara trott reklamen. Jag hade forskat och redan fått ett klart resultat. Andra har forskat som experter och fått till resultat att det behövs alltmer av konstgödsel. Vi ha forskat under olika syftemål.

Jag skall meddela ännu ett resultat. Genom kemisten fröken *Clausnitzer*, författare till skrifter på detta område, särskilt "Den makrobiotiska jordskötseln", Västmannagatan 85, Stockholm, Va. — Vad jag undersökt av det, som tillhör denna metod, är särskilt de s. k. bioelementen från dr *Rudolf Kraft*. Jag har behandlat tre komposter med dessa. De bestodo väsentligen av gräs, slaget vid dikesrenar eller på lägdor, särdeles svårbehandlad materia, som ej gärna utan särskilda åtgärder undergår nödig förmultningsprocess under mindre tid än 3—4 år. Genom bioelementet skedde motsvarande förvandling på mindre än en tredjedel av tiden. — För sådd rödlök och grönkål använde jag bioelement vid vattnings. Ehuru jorden var torftig, växte de båda arterna utomordentligt till särdeles fina och friska typer. — Jag ställde en vatthink full med rödlök i en källare. Råttorna hade ett kryphål till denna, som jag ej visste om. Då jag efter ett par dygn skulle se om källaren, så fanns inte en rödlök kvar. Råttorna visste vad de voro värda. Antingen gömde de i någon gömma vinterförråd eller hade de bjudit hela traktens råttor på stor-kalas.

Viktor Vallberg

nådde den hedniska förföljelsen, särskilt under kejsar Decius. Landsflyktig dog han av de lidanden han utsatts för, 69 år gammal.

Hans författarskap hade en otrolig omfattning. Han hann med att författa 4.000 böcker. Vi få dock inte fatta böcker alldeles som i vår tid, böcker är snarast detsamma som kapitel i våra böcker. Men summan utgör naturligtvis tusentals sidor även i vår tids bemärkelse. Mest beryktade och kända äro hans åtta böcker mot Celsus, en hedning, som i skrifter angripit kristendomen. — Det var arbetsamt att skriva böcker på den tiden med papyrus eller pergament som material och färg och pensel som penna för att forma de fristående bokstäverna i stora format. Origines hade en stab av sju "snabbskrivare", d. v. s. tränade skrivare, för sitt behov, eftersom han samtidigt kunde sysselsätta mer än en.

Origines var en man med fantasi och spekulat. Han tolkade skriften i mångt och mycket på ett allegoriskt sätt, häruti påminnande om Swedenborg. Det fanns även samtidigt med Jesus en sådan man, *Philo*, en judisk filosof, som hade ett stort inflytande på det judiska tänkandet framför allt beträffande tron på människoandens förutställvar. Och därmed komma vi också i förbindelse med egendomligheterna i Origines lära. Denne var liksom Philo och filosofer i allmänhet på den tiden påverkad av den platonska eller den neoplatonska filosofien.

Vi göra här en kort sammanfattning av Origines dogmatiska uppfattningar om skapelsen och människan: De första personliga väsendena voro Idéer, som återspeglade Logos, den skapande Gudstanken. Dessa Idéer voro begåvade med *fri vilja*. Däri låg möjligheten att avfalla från Gud. Fri vilja är ovillkorligen förbunden med ett personligt väsen. — *Huru* ett avfall skett, därom kan man inte äga någon närmare kännedom, men *att* ett sådant skett, därom vittna oemotsägligt världens nuvarande tillstånd.

Detta avfall har dock skett, såsom den gamla filosofien i allmänhet menade, genom ett nedsjunkande i materien. Vid syndafallet existerade överhuvud taget inte materien. Först sedan fallet hade inträtt, utbildades materien, såsom ett element, genom vilket de fallna skulle kunna erhålla möjligheter att fostras för ett återvändande till Gud. Men härvid måste de även erhålla kraft och hjälp från Gud själv. Därför sände Gud Kristus såsom människornas hjälpare.

Frälsningen sker dock inte genom ett enda jordeliv. Själarna sändas att genomgå den ena livsformen efter den andra såsom från den ena skolan efter den andra, således en form av återfödelser, men inte med inskränkning endast till den jordiska formen. — På denna väg skola alla fallna andar slutligen återföras till sina ursprungliga bestämmelser enligt Guds avsikter med dem. Detta återvändande är känt under det grekiska uttrycket "Apokatastasis", alltings återställelse, vilket uttryck vi först finna hos Petrus i hans tal på första pingstdagen (Apg. 3:21). — Origines lärar antogs ej av kyrkan, somliga blevo utdömda, men de ha fortlevat, man kan säga i kyrkans undermedvetande.

V. V.

Arsenicum album

(Vit arsenik)

Man brukar säga "efterapa". Man finner ju utan vidare varifrån det ordet fått sin upprinnelse, nämligen från apan. Apan skall ju enligt modern forskning vara människans anfader. Eller är det tvärtom, som professor Broman i Lund menade. Hur som helst har människan eller apan vansläktats med avseende på den speciella förmågan? — Jag minns att jag läste en gång i en tysk läsebok om ett exempel på apans färdighet. — En gårdfarihandlare i det muhammedanska Nordafrika bar en säck av röda mössor, som brukas där. Han var trött, lade sig under ett träd att sova, tog en av sina mössor och satte den på huvudet, och kastade den åt sidan. Men till sin överraskning fick han se hur aporna tågade ned från träden, gjorde om samma handling som han själv hade gjort, då han stoppade mössan i säcken. Så fick han igen alla sina mössor. — Om människorna vore lika snabba att betala vad de lånat, men de ha kanske inte alltid någon vägvisare.

Emellertid, människan är förmer än apan. Aporna kunna inte författa varken tragedier eller komedier på ett medvetet sätt. Inte heller papegojan. Det är ändå en väsentlig skillnad mellan människans och djurens begåvning. Och vi kan se det t. ex. just i här berörda avseende: Djuret härmar utan att äga någon bestämd avsikt och tanke på effekten. Men den mänskliga härnningen söker effekt. — Stundom är det direkt ekonomisk effekt. I det avseendet har man nått till en hög, rent av vetenskaplig, färdighet i våra dagar. Tänk hur mycket härnningar som kan åstadkommas genom den kemiska forskningen! Man kan åstadkomma lemonader, marmelader, konditorivaror med härnning av allehanda smakämnen. Jag såg i tidningen, att en person blivit åtalad därför att han sålt ett parti "konsthonung", ett helt ton, utan att ange att det var konsthonung. Eftersom människan bl. a. även har förmågan av inbillning och självbedrägeri, så kan industri och livsmedelsfabrikanter förvilla allmänhetens omdöme eller genom småningom skeende förvandlingar såsom med smör, ost, bröd o.s.v. utan att allmänheten märker hur stor förvandlingen är. — Människan har stor förmåga att förstå sig. Det finns verkliga konstnärer på området: En sadist kan spela en öm deltagande, barmhärtigt människa. En självisk, egoist kan spela religiös.

Den verkliga härnningsförmågan, skådespelarförmågan, som också, om den kombineras med andra gåvor såsom ordminne, ger anlag för språk, inte bara att läsa utan att tala. Mezofanti, kyparen, som lärde sig tala 50 språk eller dialekter, måste ha haft dessa organ starkt utvecklade. Om man lär sig de frenologiska grunderna, så skall man finna det föregående bekräftat hos skickliga skådespelare. På dessa anlag ger också pendeln sin bestämda anvisning, varjämte även följande kombination har sitt givna intresse: Skådespelaren har betydligt högre intuition och än intellekt. Så t. ex. hade Gösta Ekman proportionerna 24—35. Den som

Arsenicum är ett stort *polykretsmedel*, d.v.s. ett medel som verkar på ett flertal organ. Ett karaktäristiskt symptom är svår utmattnings- och kraftlöshet. Även vid ringa ansträngning matas krafterna snabbt och kan t. ex. vid hjärtsvaghet övergå i kollapstillstånd. Det är vidare ett gott lugnande medel vid ångslan och oro i samband med stor rastlöshet. Smärtorna är brännande och kan uppträda i alla kroppsdelar; ibland beledsagade av frätande utsöndring. Värme, svettning, varm mat och dryck lindrar det onda. Besvären uppträder i en del fall periodiskt. Andra för *Arsenicum* kännetecknande symptom är: försämring strax efter midnatt, törst med oförmåga att dricka mycket åt gången, svår kräkning och diarre, sämre efter mat och dryck.

Då den allmänna karaktäristiken passar in på den individuella sjukdomsbilden, hjälper vanligen *Arsenicum* över ett brett sjukdomsregister.

Sinnet: oro, förtvivlan, rastlöshet som kan vara förenad med självmordstankar, men samtidigt rädsla för att dö. Förvärras i ensamhet och kan uppträda med hetta och kvälningar. Hallucinationer och delirier efter alkoholförtäring.

Huvud: pulserande, periodisk eller halvsidig huvudvärk. Huvudsvålen torr, med mjäll och håravfall. Ansiktet gulblekt med ryckningar i ansiktsmuskulerna.

Ögon: inflammation i ögonen och ögonlocken med brännande smärtor. Tåravsöndring medför sveda. Ljusskygghet.

Rätt luftfuktighet — en viktig hälsofaktor

Med vintern kommer ofta förkylningar. Vi skylar på smitta genom virus och baciller och hoppas att den medicinska vetenskapen snart skall lyckas finna något vaccin som för all framtid gör oss immuna mot allt vad förkylning heter.

Men vi tänker inte på att naturfolken ej vet vad förkylning vill säga. Vi tänker ej på att det är den civiliserade människans isolering från allt vad naturligt levnadssätt heter som gjort oss till lätta offer för virus och baciller och att inget serum i världen kommer att kunna göra oss immuna mot sjukdom. Jo, kanske kan vi lura oss själva genom att med ett vaccin hindra vissa symptom, men den egentliga orsaken finns där ändå och tar sig snart uttryck i ett annat symptom, som i sin tur kräver ett nytt vaccin, o. s. v. i all oändlighet. Det är obegripligt att människan i de civiliserade länderna ännu ej förstått att förutsättningen för att hon skall kunna leva frisk är att hon återställer sin naturliga livsmiljö. Vi måste komma

har väsentligt lägre intellekt än intuition kan inte lyckas som skådespelare på teaterns tillä; men det finns sådana, som under vissa förhållanden kan duperas människor på den stora världsvida teatern med dess vittomfattande möjligheter. Till hälften sinnerubbade människor ha ofta stor framgång inom vissa kretsar.

V. V.

Öron: inflammation med sårbildande avsöndring. Örsprång, surr i öronen.

Näsa: rinnande snuva med täta nysningar. Hörsnuva.

Andningsorgan: astma och andnöd med kvävningsskänsla. Torrhet och sveda i svalget och matstrupen.

Hjärta: svår hjärtklappning, särskilt på natten och efter stolgång, med darrande svaghet.

Mage: aversion mot mat och matos. Rubbad matsmältning med återkommande försämring efter maten, såsom kvälningar, uppstötning av vätska som känns het, kräkningar och diarre. Magkatarr och magsår med brännande smärtor i maggropen. Smärtsam lever- och mjältförstoring. Följder av alkoholmissbruk.

Lemmar: allmän svaghet och matthet. Brännande smärtor i lederna med svullnad, i syn vid svullna fötter och fotleder. Vadkramp.

Hud: skrovlig, torr med brännande klåda. Torra fjälliga utslag, som liknar brännblåsor. Psoriasis med nämnda symptom.

Sömnlöshet: med oro. Hettar i någon del av kroppen. Uppstigning om natten med ångestkänslor.

Feber: växlande, med oro. Mycket het särskilt under efternatten.

Dosering. Som stärkande och uppbyggande medel tages *Arsenicum* vanligtvis i potens D 30, 10 piller 2 gånger om dagen i en vecka, varefter man gör uppehåll i en vecka, och sedan ny omgång. Vid astma och andningsbesvär är potens D 12 lämpligare. Intagningen blir då 10 piller 2 gånger om dagen i 5 dagar, uppehåll i 3 dagar, varefter ny omgång kan tas. Vid rinnande snuva, hörsnuva och diarre ger potens D 200 ofta ett snabbt resultat. Intages då en struken tesked 1 gång dagligen i 4 dagar. Om behandlingen behöver fortsättas bör uppehåll först göras i en vecka. Medlets verkningstid är lång.

ihåg att människan som civilisationsprodukt, dock när allt kommer omkring är en jämförelsevis ny företeelse, men hennes kropp, hennes organism är som fysikalisk företeelse mycket gammal och denna organism har under hundratusentals år vant sig vid att reagera på en miljöpåverkan som var fullständigt olika den som vi lever i idag. Visst kan människans kropp anpassa sig, men endast sakta och endast inom bestämda gränser. Överskrides dessa gränser uppstår störningar i organismens normala funktioner, och först då kommer virus och baciller och installerar sig. Vi måste alltså återställa vår livsmiljö i sådant skick att vår organism kan fungera normalt — först då kommer vi till rätta med sjukdomsproblemet.

Våra bostäder är t. ex. långt ifrån hälsosamma. Här skall endast visas på en detalj: luftfuktigheten. Genom centraluppvärmningen hettas luften upp och fuktigheten sjunker i hög grad. Även om vi vädrar då och då och sörjer för god tillförsel av frisk luft kommer ändå luftfuktigheten i våra bostadsrum och arbetslokaler att ha för låg fuktighetshalt, om vi ej sörjer för att fuktighetshalten på konstgjord väg åter göres normal. Detta betyder att luften måste ha samma fuktighet som uteluften har sommardag, eller c:a 50—60 %. Mätningar visar att fuktighetshalten inomhus vid centraluppvärmning ligger omkring 15—20 %. Följder av detta blir en uttorkning av näsans och halssens slemhinnor, huvudvärk och inflammierade ögon. Torra slemhinnor är en utmärkt grogrund för förkylnings- och influensavirus. Luftrörskatarr, bronchit och astma förvärras när luften är

Livklädnaden

I det här nordliga landet hade vi inte hunnit långt i tillämpningen av kristendomens lära, så fann man på att i skolundervisningen skulle ämnet kristendomskunskap ersättas med religions-d:o. Det nya namnet vore i överensstämmelse med objektivitetskravet i undervisningen.

Utsikten till objektivitet i religionsundervisningen tycktes tilltalande. Så tilltalande t. o. m. att man inte undersökte vilka möjligheter det kunde finnas att ge undervisningen i objektiv skepnad. Den inlevelse i främmande religioner som fordras att fullfölja de objektiva intentionerna torde de flesta lärare i vårt land inte ha möjligheter till. Informationerna står väl på turistguidens nivå.

Att nu möta en forskare som klart uttolkar livsåskådningssanningar — då också i förhållandet religion och vetenskap — kan vara en befrielse. Vetenskap och religion i modern Väst-erländsk mening möts väl inte därmed. Forskarens tankesatser finns där — de kan betyda något nytt för den sökande och frågande människan.

Forskaren Kurt Almqvist har kommit fram till inlevelse i människans mest vitala livsåskådningssatser. Alltså var det något angeläget när Kurt Almqvists bok "Livklädnaden som revs sönder" kom ut förra året. Denna framställning ger möjligheter till insyn i skillnaderna mellan den gamla och nya världsbilden. Vi är oftast vanda att få dessa skillnader ensidigt belysta.

De flesta torde vilja understryka ett påstående; Det är olyckligt att vi fått denna uppdelning i tro och vetande, att det finns en oöverkomlig klyfta dem emellan. Motsättningarna stammar enligt forskarens rön från nedbrytandet av den medeltida traditionen. Och parallellen kan dras till bibelns skapelseberättelse.

Sedan är det något annat att den enskilde inte kan uppfatta resonemanget om klyftan mellan tro och vetande som sin egen angelägenhet.

torr. Även ytterhuden torkar ut och "mumificeras". Vi åldras i förtid. Sömmen blir dålig.

Vad skall vi nu göra åt detta? Ja, man brukar hänga vattenbehållare av bränd lera på värmeelementen, men effekten av detta är praktiskt taget ingen alls. Skall man uppnå den s. k. behaglighetszonen hos en inneluft, uppvärmd till 18—20° så måste luften ha ett vatteninnehåll av c:a 10 gram per m³. Men i våra bostäder innehåller den högst 3 gram. De små vattenkrusen på elementen förmår inte ge detta resterande tillskott av 7 gram och så är luften fortfarande för torr med ovan angivna hälsovårdsrisker som följd. Dessutom spricker möblerna, textilierna torkar ut och slites fortare ned och växterna vantrivs.

Det enda sättet att lösa detta problem lär vara att man anskaffar en fuktapparat. Sådana finns nu i handeln till rätt hyggligt pris. Dessa apparater fyller man med vatten, sätter igång en elektrisk motor och får då en vattenstråle, fin som dimma. Denna blandar sig med luften. Efter en tids körning är jämvikten återställd.

Den som har en Warm-Wind som uppvärmningskälla gör klokt i att ställa en stor kastrull på värmeplattan och låta vattnet avdunsta tills man nått önskad fuktighetsgrad. Sedan kan man kanske ställa den på nätet ovanför, för att hålla fuktigheten konstant.

Den enskilde kan inte omfatta alla vetenskaperna, allt vetande. Han eller hon blir alltmer infocad i sitt fack och sin terminologi. Den enskilde vill inte heller påstå sig vara enbart troende. Tro-vetande kan bli till en likgiltighet för den enskilde.

Nu ställs frågan om det inte är överskattning den tron att endast vår tid och vårt lilla Europa skulle vara ensamma om att ha nått vetenskapliga resultat. Det är inte möjligt att avfärda förnämliga konstnärliga skapelser — de som är på avstånd — med beteckningen "primitiv". Med en empirisk metod och ensidigt litande till vad som kan mätas, vägas och experimenteras fram kommer man kanske inte i närheten av det konstnärliga.

I boken belyses skillnaden mellan exoterism och esoterism (den förra mer "utvärtes", för alla; den senare mer "invärtes", de invigda). Vi får fastslaget att det tiderna igenom funnits en inre krets invigda i kristendomen liksom i andra religioner — något som ofta glöms bort. Man behöver därmed inte gå in på diskussionen om Jesus under sitt jordeliv "gått i någon hemlig skola" eller inte. Det är nyttigt för oss att vi i varje fall har det klart för oss att det fanns esoteriska skolor vid den tiden.

Man kan lyssna till de förklarande orden: "Också livklädnaden togo de. Men livklädnaden hade inga sömmar utan var vävd i ett stycke, uppifrån och alltigenom. Därför sade de till varandra: 'Låt oss icke skära sönder den utan kasta lott om vilken den skall till-löra!' (Joh. 19:23, 24).

För läsaren av den bok vars namn hör samman med detta bibelcitrat är det av vikt att denna grundsats hålls i minnet. Klädnaden som revs sönder — den bilden är svårare att tolka; den hör samman med människans klivenhet. Författaren talar ändå om "den Kyrka som trots sina brister är en 'förlängning' av Kristus på jorden."

I Sverige har de två livsåskådningsteoretiker som skärskådas, biskop John A. Robinson och patern Teilhard de Chardin, blivit ganska kända. Biskop Robinson har ofta citerats, de Chardin har bl. a. presenterats i Seklet. Utifrån de nya aspekter som Almqvist ger får nog läsaren göra sig beredd på en omvärdering av dessa internationella berömdheter.

Halvdan Renling

Kurt Almqvist: Natur och Kultur, Livklädnaden som revs sönder. Pris 26:—.

Örtagubbens prislista

Örtagubbens Vetegroddolja	med Lecithin och Pektin, välsmakande	150 ml	11:50
		300 ml	20:35
	ekonomistorlek	500 ml	27:—
Örtagubbens Tonicum	innehåller vitaminer, mineraler, järn och örtextrakter	300 ml	10:—

Örtagubbens Pollen	med Regisan		
	150 tabl	8:70	
	600 tabl	31:80	
	1050 tabl	47:60	

Örtagubbens Pollen	pris enligt ovan		
Örtagubbens Vitlökskapslar	50 st	3:65	
	100 st	7:—	
	200 st	12:45	

Örtagubbens Slankhetsdrageer	150 st	5:10	
Örtagubbens Druvsocker	berikat med naturlig citron	600 gr	6:90
Örtagubbens Härpantoten	175 tabl	8:70	
Örtagubbens Ginsengkapslar	100 st	7:80	
Örtagubbens Ansikts- och avsminknings-creme	stor burk	3:50	

ARYA-LAYA märket för de välkända, rent biologiska hudvårdspreparaten.

Biomstermjölk, rengöringsmedel med djupverkan per fl 6:10

Örtön upplivar huden och anses gynna blodcirkulationen per fl 9:80

Brännässelschampo per tub 9:35

ARYA-LAYAS cremer understödjer den normala hudfunktionen och ger huden ny elasticitet.

Morots-Creme för normal, ung hud 8:05

Hamamelis-Creme för fet hud 4:40

Azulen-Creme för torr hud 10:65

Biovitamin-Balsam för mogen hud 11:65

Iris Dagcreme	för normal och fet hud (utmärkt som puderunderlag)	3:30
Lotus Dagcreme	för torr och mogen hud	4:05
Sport Creme		3:15
Hårvatten		10:95
Gurksafttvål	per st	3:70
Rosentvål		3:70
Hamamelistvål		3:70
Guldhonung tvål		3:70
Cedern tvål		3:70
Azulen tvål		3:70

A + D Vitaminkapslar (Dr Bradfords)

50 st 3:30

Agar-Agar per brk 3:75

Alginal örttabletter per ask 5:60

Alldahin liktorn-stift per st 4:40

vårt-stift per st 4:40

Alpenkraft, koncentrat av naturliga alpväxter

175 ml 7:10

350 ml 12:20

A-Vitaminkapslar 50 st 4:75

Anjotin tonicum 400 ml 11:—

Anti-Karies 150 tabl 2:65

350 tabl 5:85

Arnica Tinktur 100 ml 4:30

500 ml 15:80

1000 ml 26:—

Be-Vital innehåller torrjäst, örter och grönsaker

75 tabl 4:20

300 tabl 12:55

Bantamin 250 tabl 13:35

50 kapslar 7:80

Biogluvit med B 12 50 tabl 6:50

200 tabl 21:65

Biostrath elixir 250 ml 20:55

Birchermüesli frukost	1 kg	10:95
Björkelixir (Weleda)	200 ml	7:60
Buerlecithin	250 ml	12:—
	500 ml	21:25
Bulgaran högkoncentrerad renkultur av		
yoghurtpulver	100 gr	6:50
Bulgurt original bulgarisk yoghurt		
	200 tabl	20:75
C-Forte	100 tabl	8:60
Cirkulax-pärlor	65 st	5:55
Citronyr äkta naturlig citronsyra		
	1/2 förp	3:35
	1/1 förp	5:05
Dentallösning "Radiolit"	75 ml	5:20
Eterna frukost med lecithin	500 gr	5:—
	familjeförpackning	11:80
E-vitamin 10	50 tabl	7:10
E-vitamin 30	50 tabl	14:30
F-vitamin kapslar	50 st	7:25
Femitina tonicum	250 ml	11:—
Finnbärssaft (Weleda)	200 ml	8:60
Frugeletten	ask à 6 bitar	1:95
	12 bitar	3:40
	24 bitar	6:75
Fo-Ti-Tieng med malt	110 gr	5:95
Fo-Ti-Tieng utan malt	110 gr	5:95
Friskus håreliexir	fl	10:30
Frisk-Kur kapslar av renaste naturråvara		
	50 st	6:75
	150 st	16:55
Fünf Kräuter bröstkaramell	1:—	
Ginseng Asiat	fl	14:70
Hagtorn-dragéer "Hagvimist"	100 st	5:90
Hagtorn extrakt (Saulus)	50 ml	6:30
Hagtorn-pärlor "Cirkulin"	180 st	5:50
Hamamelis salva	50 gr	3:90
Hatschi näskapslar		2:90
Hälsogruvan	250 gr	3:40
	500 gr	5:75
	300 tabl	4:75
Joko yoghurt-koncentrat	fl à 20 ml	4:35
	50 ml	8:15
	100 ml	13:35
Jon Won hudolja	fl 200 ml	11:80

Jästpreparat

Regisan	150 tabl	4:20
Jästtabletter med vitamin B 12 (Dr Albrechts)	400 tabl	12:30
Medicinal-Oljäst granulat (Dr Bradfords)		
	250 gr	5:50
Ädeljäst (Dr Ritters)	paket 150 gr	2:85
Äkta Bryggerijäst	200 tabl	3:05
Oljästtabletter (Dr Bradfords)	180 st	3:95

Kieselerde	per pkt	4:20
Kruska Original Waerland		
	påse à 500 gr	3:35
Kräuter blut-saft	300 ml	13:05
	700 ml	23:05
Lecithin dragéer	200 st	8:80
Lecithin med valeriana	250 st	9:95
Lecithin pulver	100 gr	7:55
Lecithin pärletter	per ask	5:95
Ledins Hälsomål	500 gr	10:—
Ledins örtdroppar universal	per fl	13:—
Lemavit	200 ml	6:20
	400 ml	11:10

Linfrö hela, dubbelt rensat	500 gr	2:05
Linfrö specialkrossat	300 gr	1:35
Linfröolja "Biofin", naturell, oraffinerad, kallpressad	1/3 lit	5:50
	2/3 lit	9:35
Linella	75 tabl	4:20
	150 tabl	7:35
	300 tabl	12:55
Lofotpärlor med A+D vitamin	50 st	3:35
Luvos Heilerde Ultra	160 gr	5:15
	400 gr	8:20
Luvos Heilerde nr 1, något grövre		
	220 gr	3:90
	500 gr	5:35
	1000 gr	8:20
Luvos Heilerde nr 2 för utvärtes bruk till omslag	1000 gr	6:45
Majsgroddolja, diet- och matolja	1/2 lit	5:65
	1/1 lit	9:70
Maskrosdragéer "Lövenzahn"	180 st	5:70
Melbrosin honung med gelée royale och pollen	burk	28:80
Melrosum	fl 130 ml	6:40
	325 ml	12:—
Melissa pärlor	180 st	5:50
Mjölksyrad kalk	150 tabl	4:—
	150 gr	1:80
	lös vikt 100 gr	1:—
Misteldroppar (von Bargins)		6:20
Misteldroppar (Schwarzvald)	50 ml	6:—
	100 ml	11:50
Misteldragéer, extra starka	150 st	5:05
Montos sammansatta fosfortabletter		
	300 tabl	9:80
Müsli (Dr Ritters) fullvärdig vitalfrukost		
	400 gr	4:85
	familjeförp	10:75
Nordsjö havsvatten salva	per tub	5:—
Nordsee Tonicum Emare	stor fl	10:55
Olivolja "Puket"	1/2 lit	7:—
	1/1 lit	12:80
Ovomaltine	230 gr	6:—
	450 gr	10:05
Okasa silver för män	100 st	23:50
	300 st	52:80
Okasa guld för kvinnor	100 st	23:50
	300 st	52:80
Pastor Hurts Tannenbalsam	250 ml	11:60
Pan-Vital (Dr Albrechts)	90 dragéer	16:70
Papaya dragéer	100 st	8:30
Rheumasalbe M (Weleda)	per tub	6:30
Rohnasalz tabletter	70 st	5:80
Rättiks dragéer	180 st	5:70
Salusan Biotonikum	300 ml	18:45
Sesama special sesamfrö	200 gr	3:60
	500 gr	7:20
Skillingarydssalva	per brk	6:05
Soyamalt frukostdryck	400 gr	9:60
Sojabönsmjöl "Soyolk", naturligt, äggviterikt	paket	2:75
Solrosfröolja "Saatvital", naturell, kallpressad		
	0,35 lit	4:95
	1 lit	12:10
Suppin	per pkt	9:15
Soyabit	500 gr	8:75
Südalz — Dr Ritters havssalt	500 gr	2:75
Sylfidkapslar	50 st	9:85
Tandcreme "Radiolit"	per tub	1:95
Tandcreme (Weleda)	per tub	3:35

Téer

Guldté är drycken för finsmakare, komponerad av noggrant utvalda örter	3:20
Malvadryck har en härlig arom och är rik på naturlig citronsyra	pkt 3:85
Matelex	pkt 4:15
Nyponte (Liptons) varje paket innehåller 6 portionspåsar	pkt 1:10
Plantage-drycken "Klimax-Fink"	5:40
Papaya té	3:70
Pepparmynta "Fixminze", varje paket innehåller 4 portionspåsar	1 pkt 0:90
Schernal-tee	pkt 5:95
Special-tee "Örtte R"	pkt 4:95
R C-Reumatikerdryck innehåller rölleka, tallstrunt och enbär	pkt 4:45
Yerba té	4:15
Örtte (Dr Richters)	1 pkt 4:65
	20 portionspåsar 5:25
	snabbte per brk 5:95
	per paket 4:95

Nattermans téer

Nr 5	
Nr 7	
Nr 8	
Nr 9	
Nr 10	
Nr 11	
Nattermans téer finns även som snabbte	
	per tub 5:50

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Halvdan Renling TRE ROMANER

IMMER 6: 50

"Enkelt och tydligt skriver förf. sin berättelse och den får sitt särdrag av funderingar på lyrisk prosa ... Mjukt men också utan betvängande tonfall risslar hans språk ..."

VARGSOMMAR 5: 50

"... ett verk som helt övertygande vittnar om mogenhet och god stilistisk förmåga." Sv. Morgonbl.

BERGAKVÄLL 6: 50

"Han berättar sin historia lågmält och sakligt men utan hårdkokta knep."

Dagens Nyheter

HR har varit medarbetare i SEKLET under lång tid.

3 böcker för 13: —

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Tel. 08/31 04 63

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM

Tel. 08/32 26 60 — 31 04 63

Utkommer med 6 nr 1969

Pren.avgift 12:—

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1969

~~Luntmakare~~
Herr Carl Olof Holmqvist
Svartingstorp
380 31 LÄCKEBY

Ny bok

William Naylor

Eviga Sanningar

visdom från en högre värld

Under årens lopp har meddelanden från **Silver Birch** regelbundet publicerats i två facktidsskrifter i England.

Sex samlingsvolymerna har utgetts och **Silver Birchs** filosofi har blivit spridd och uppskattad över hela världen.

Pris 11: 50

På grund av den oväntat stora efterfrågan slutsåldes vårt lager av boken snabbt. Vi beklagar att många som beställt boken ännu inte fått den. Vi kommer givetvis att expediera beställningar så snart vi lyckats få in boken igen. Inkommande beställningar sätts på väntelista.

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

ÖRTAGUBBENS PRISLISTA

å

Homeopatiska medel

FRAN ASKERSUNDS TEKNISKA FABRIK

Cirkapris med moms.

Potens:	10 ml	20 ml	30 ml	50 ml	100 ml
D 6—30	2: 70	4: 65	5: 70	7: 50	12: 20
D 200	3: 65	5: 40	6: 80	9: 40	13: 45
M—CM	4: 65	7: 80	9: 10	10: 80	16: 10

Arnica Tinktur	100 ml	4:50	Hamamelis salva	50 gr	3:90
	500 ml	15:80			
	1000 ml	26:—			

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Viktor Vallbergs

PENDELBÖCKER

DEN ETERISKA

STRÄLNINGEN

Livets Urgrund —

Underverkens värld

Häri ger förf. grunderna till hur det går till samt vad pendelrörelsen betyder.

Pris 3:—

INTELLIGENSMÄT-
NINGAR OCH
TIDSPEJLINGAR

Som titeln anger är det fråga om att testa med hjälp av pendeln. Även här ges en hel del exempel. Endast ett fåtal ex. kvar.

Pris 4:50

samt

MÄNNISKOKUNNSKAP

del II

hft. 8:50, inb. 11:50

Pendlar av mässing med

lina per st 5:—

Pendelblanketter per st —:40

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

LITTERATURFÖRLAGET och ÖRTAGUBBEN har samma adress:

BLOMS ÖRTABOD

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Bankgiro: 56—5472

Postgiro Litteraturförlaget 5 29 99

Örtagubben: 5 83 44

Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 70 kr exp. portofritt.